

Šiame numery

DAINŲ ŠVENTĖ IR PO JOS.
SIMPOZIUMAS APIE PABALTIEČIUS
ŠVEDIJOJE (SPECIALUS PRANEŠIMAS
"DRAUGO" KULTŪRINIAM PRIEDUI).
PROF. JUOZAS ERETAS APIE PROF.
KAZĮ PAKSTĄ NESENIAI IŠEJUSIOJE
MONOGRAFIJOJE.
VITALIJOS BOGUTAITS EILERASTIS.
PASAKYK MAN, KADA JUOKTIS (FELJE-
TONAS, GIMĖS IŠ TARYBINĖS SPAUDOS).
KRIKŠČIONISKASIS RACIONALIZMAS IR
PASAMONĖS LIČIAI (DISKUSIJOS SU
KUN. V. BAGDANAVIČIUM).
PROF. VYTAUTO MARJOSLAUS 60 METŲ
AMŽIAUS JUBILEJUS.

Simpoziumas apie pabaltiečius Švedijoje

Specialus pranešimas "Draugo" kultūriniam priedui

1970 m. kovo 4 d. Pabaltiečių komiteto (Baltiska kommittén) Stockholme iniciatyva buvo ten įsteigtas Pabaltijo institutas (Baltiska Institutet). Prieš antrąjį pasaulinį karą veikė tuo pat vardu institutas prie tuolaikinės Stockholmo Aukštosios mokyklos (dabar universiteto). Institutas ruošdavo, tarp kitko, įvairių mokslų šakų kursus, į kuriuos atvykdavo visų aplink Baltijos jūrą esančių valstybių mokslo atstovai. Sovietų Sąjungai okupavus Pabaltijo v-bes, institutas nustojo veikti, ir tokiu būdu dingio vienintelė mokslinė įstaiga, besidomėjusi Pabaltijo problemomis. Atsižvelgiant į tai, kad Pabaltijo kraštai, tiek geografiniai, tiek istoriniai, glaudžiai susiję su Švedija, o be to ir į tai, kad šiandien Pabaltijo valstybėse neįmanomas pvz. istorinių bei visuomeninių mokslų problemų objektų tyrimas, Švedijoje gyveną pabaltiečiai mokslininkai nutarė lyg ir atnaujinti seniau prie universiteto veikusį institutą. Naujojo instituto tikslas yra "moksliniais tyrimais, mokymu bei studijomis skleisti žinias apie Pabaltijo tautas — estus, latvius ir lietuvius, jų istorinius, socialinius bei kitokius santykius". Taigi, institutas apsiriboja labiau humanistiniais mokslais.

Šis vos prieš metus susikūrusis institutas, kurio vadovybę sudaro instituto valdyba (lietuvius joje atstovauja dr. K. Ceginskas) ir mokslinė taryba (į kurią iš lietuvių įeina dr. Ceginskas ir universiteto lektorius J. Lingis), šiemet birželio 4-6 d. suruošė pirmąjį savo simpoziumą. Simpoziumas įvyko Skandinavijos kultūros centre, Hasselby pilyje, netoli Stockholmo. Simpoziumo, kurio pagrindinė tema buvo pabaltiečiai Švedijoje, tikslas buvo apžvelgti estų, latvių ir lietuvių mokslininkų bei kitų kultūros darbininkų veiklą Švedijoje per paskutinį išties amžiaus ketvirtį. Lietuvius simpoziume atstovavo Ceginskas ir Lingis.

Pabaltiečių etninės grupės Švedijoje

Simpoziumą atidarė latvis dr. B. Kalnins. Pirmąją dieną buvo skirta pabaltiečių, kaip etninių grupių, bendroms problemoms aptarti bei ateities tyrimų galimoms nusmaigstyti. Instituto sekretorius estų ekonomistas A. Horn apžvelgė pabaltiečių bėgimą į Švediją 1940-45 m. ir apie organizuotą to bėgimo akciją. Docentas E. Nyman (Estijos švedas) savo pranešime mėgino trumpai nuškieuoti pabaltiečių į Švediją atsikėlimo tyrimo progra-

Ketvirtosios JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventės Chicagoje vienas atidarymo momentų. Įvykiuoja solistai Prudencija Bičienė ir Jonas Vaznelis, o toliau dirigentai: Petras Armonas, Bronius Budriūnas, Bronius Jonušas, Algirdas Kačanauskas, Stasys Siliūys, Faustas Strolia, Vaclovas Verikaitis. Prieky kairėje sėdi: Lietuvos atstovas Washingtono Juozas Kajeckas ir generalinis Lietuvos konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis.

ma. Kronologiškai tą programą cija, integraciją ar asimiliaciją jis suvedė į tris punktus: 1. atsi- Švedijos gyventojų atžvilgiu kėlimą į Švediją 1940-46 m., 2. (maždaug ligi 1955 m.). Imigracinio, ekonominio bei kultūrinio departamento valdininkas Reimans (estas) kalbėjo apie šio šimtmečio šeštojo dešimtmečio cialinio tyrimo tikslus ir gaires, vidurio ir 3. klausimus apie izolia panaudojant dar neišnaudotus

tyrimams objektus. Estas dr. Marandi užsiminė apie pabaltiečių mažumą švedų spaudos debatuose. Apie tautinių mažumų, ypač pabaltiečių, problemas Sovietų sąjungoje kalbėjo iš Kanados atvykęs estas prof. K. Aun.

Kalbotyra ir literatūra

Antroji diena, kurios rytinei sesijai pirmininkavo Lingis, buvo skirta lietuvių, latvių ir estų kalbotyros srityse pasiektiems rezultatams apsvastyti. Apie latvių bei lietuvių kalbinius tyrinėjimus Skandinavijoje kalbėjo latvių profesorė Ruke-Dravina, apie vadovėlius bei gramatikas latvių kalbai mokytis painformavo iš Londono atvykusi latvių magistrė T. Lazdina. Estų kalbotyroje pasiektus rezultatus apžvelgė Upsalos univ. estų kalbos lektorius doc. V. Tauli, žinomas Uralo kalbų specialistas. Idomių ir patrauklių estų-švedų dvikalbiškumo problema iš sociolingvistinio požiūrio aptarė seniau Stockholmo, dabar Hamburgo univ. bendrosios ir palyginamosios kalbotyros prof., estė Els Oksaar. Tos dienos popietis buvo skirtas pabaltiečių literatūriniais laimėjimais Švedijoje pagvildinti. Estų rašytoja A. Maegi ir K. Ristikivi aptarė estų literatūrą Švedijoje. Pirmasis kalbėjo apie estų egzilių epiką, antrasis gi apie lyriką. Pasirodo, kad apie 60 proc. visų produktiviųjų estų rašytojų tremtyje gyvena Švedijoje. Apie latvių rašytojus Švedijoje painformavo latvių rašytojas G. Irbe. Ir latvių patys svarieji rašytojai gyvena ar gyvena Švedijoje.

Lietuviai rašytojai ir Švedija

Turint prieš akis, kad tiek estų, tiek latvių rašytojų elitą gyvena Švedijoje, lietuviams nėra kuo ne pasirodyti — į Švediją tepabėgo tik vienas rašyto-

(Nukelta į 2 pusl.)

DAINŲ ŠVENTĖ IR PO JOS

Pats didžiausias šiemetinio mūsų bruzdėjimo įvykis, ketvirtoji Amerikos ir Kanados lietuvių Dainų šventė, buvo ir pasi- baigė. Jai ruošdamiesi ir jos klausydamiesi, džiaugiamės. O pasibaigus, šalia pasitenkinimo širdyje atsiranda ir visai suprantamas, tokiais atvejais visai natūralus liūdesys. Kažko lyg pasidaro gaila, kažko lyg netek a, kas buvo kartą, kas jau praėjo ir nepakartojama. Tad bent su tais šventės įspūdžiais nesinori taip greitai skirtis, vis norisi prie jų grįžti, jais pasidalinti, pasikalbėti apie tai, ką visi šventės dalyviai pakiliai pergyveno, kas džiugino, ko buvo daugiau, negu tikėtasi, ko pasigesta.

Aplamai, šventė buvo didelis muzikinis įvykis. Bet jis tokios milžiniškos apimtys ir tokio specialaus pobūdžio, ruoštas ir įkūnytas tokios plačiašakės prasmės kontekste, kad šventę vertinti vien įprastine muzikine recenzija būtų gana netikslu. Juk čia ne vien svarbu, kad ta ar kita daina buvo tobulai atlikta, bet ir kaip šventė apskritai pasisekė, kaip praėjo visoje daugelypėje savo pilnumo. Jos vertė ir prasmė sveria visa eilė atsakymų į gausius ir komplikuotus klausimus. Ar Dainų šventė pajėgė sukaupiti imponantišką skaičių dainininkų? Ar neapvy-lė pasiruošimo ir dainavimo lygis? Ar ji išjudino Amerikos ir Kanados lietuviškąsias bendruomenes? Ar pajėgėm a'kreipti į ją ir amerikiečių akis? Ar pati šventė techniškai buvo gerai ir sklandžiai suorganizuota? Ko galima iš jos pamokytis ateitčiai?

Dainininkų skaičiumi skystis dar negalėtume. Dar vis laikomės maždaug anksčiau tokiais atvejais pasiektos gausos. Ypač

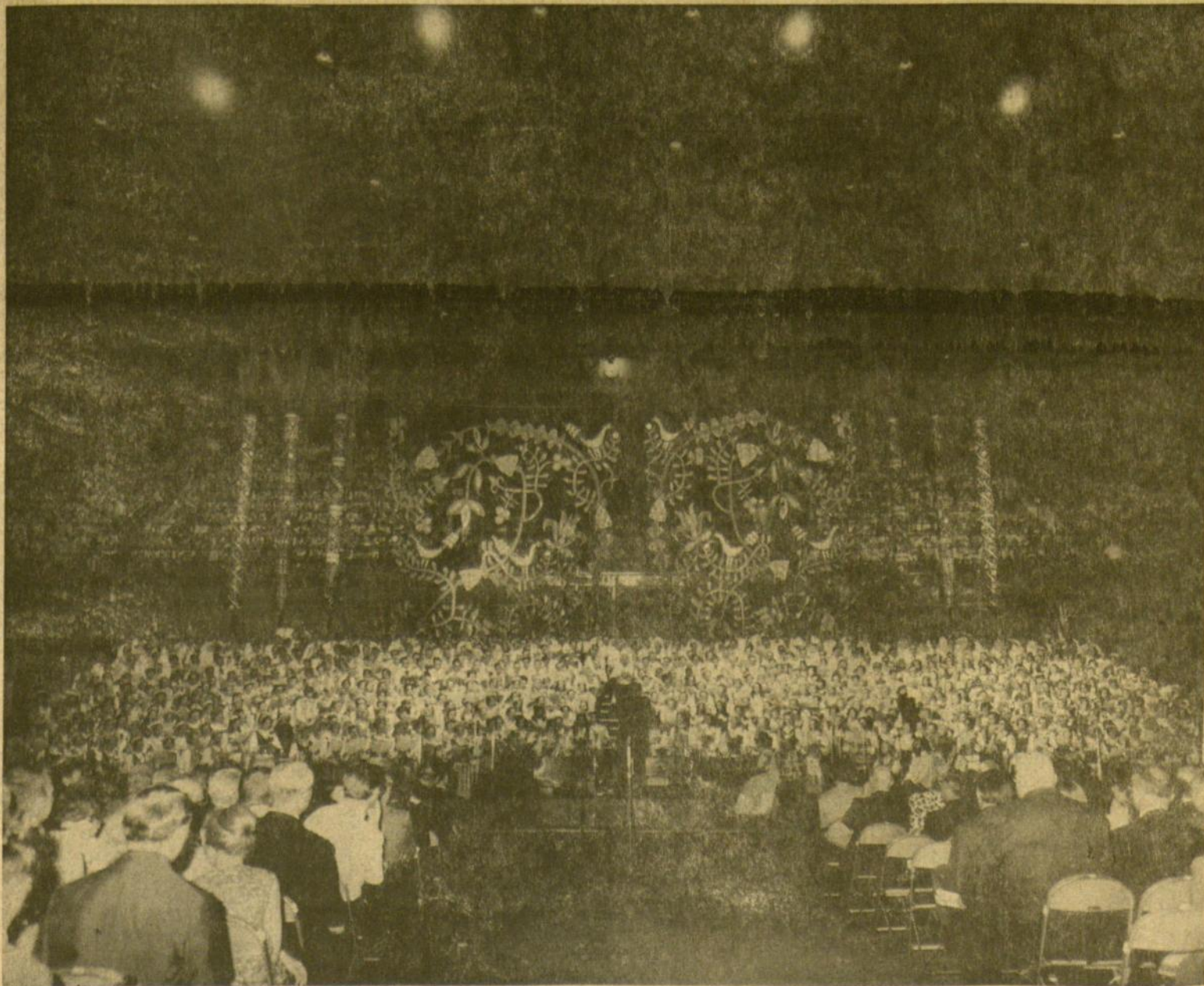
reikia džiaugtis didžiulių vaikų choru. Reikia džiaugtis ne vien tik geru jų sudainavimu, bet ypač jų skaičiumi, neatsiliekančiu nuo suaugusiųjų. Mūsų kaimynai latviai ir estai tokį šventinį mūsų jaunių chorą laiko tiesiog stebuklu, klausdami, kokiais būdais ir priemonėmis mes šito galėjome pasiekti.

Suaugusiųjų chore vis dėlto pasigėsa didesnio skaičiaus jaunų veidų. Ir jų čia tur būt, daugiau neatsiras, jeigu netus didesnėse kolonijose suorganizuota ne vien jaunimo tautinių šokių grupės, bet ir jaunimo, tik jaunimo, chorai. Jaunimo chorų kryptimi jau reikia greit ir neatidėliojant pajudėti.

Aplamai, šiemetinė šventė grynai muzikinis lygis lygė visų bendrąja nuomone buvo aukštesnis negu trečiosios. Todėl kad chorai sivažiavo geriau pasirodę, sudainavo sklandžiai, nebuvo jaučiama atkistinio arba tik dalinio programos parengimo. Gal buvo pasiruošta geriau ir dėl to, kad šį kartą bent pirmosios programos dalies dainos buvo mažiau komplikuošos, lengvesnės? Bet trečiosios dalies kantata "au reikavo vis dėlto nemažai intensyvaus darbo. Choral ir ją išvėžė pasigėrėtinai. Vaikų choras šį kartą turėjo programoje net komplikuošes dainas negu trečiojoje. Bet mažieji nesuklupo. Tik jų balselius kartais gerokai stebėję arti prie mikrofonų susodinti akordeonistai. Grojėkams reikėjo pakeikti nuo mikrofonų atokesnę vietą.

Lietuviškoji išieivios visuomenė Dainų šventei parodė nemažą dėmesį. Ar jis pakankamas? Būtų sunku pasakyti. Tačiau publikos didžiuliam amfiteatre

(Nukelta į 2 pusl.)

Bendras Chicago Amfiteatro vaizdas ketvirtosios Amerikos ir Kanados lietuvių Dainų šventės metu, liepos mėn. 4 d.

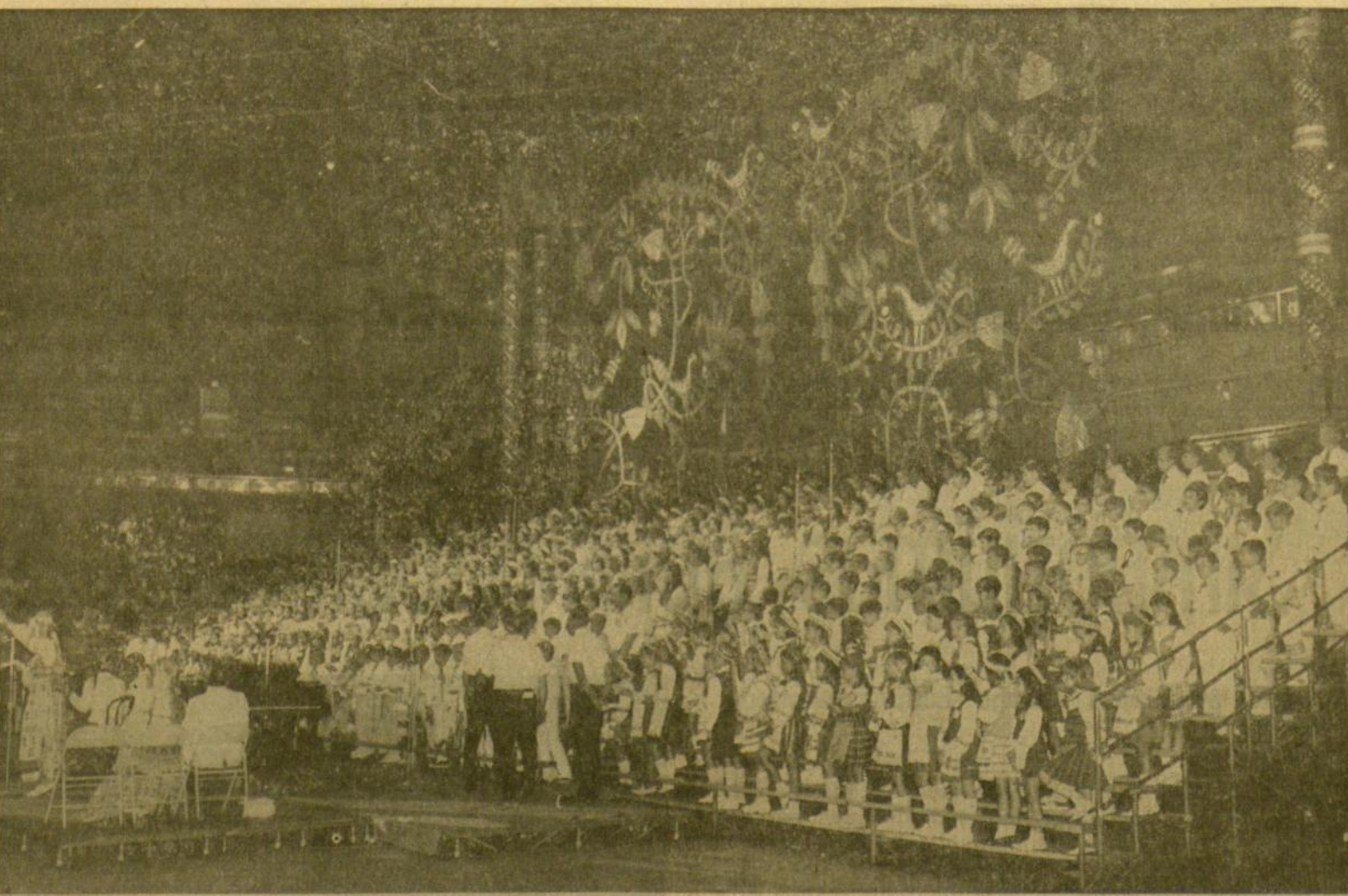
Nuotr. V. Noreikos

Simpoziumas apie pabaltiečius Švedijoje

(Atkelta iš 1 psl.)

jas — Ignas Jurekūnas — Seinius. Tačiau Lingui pavyko gauti gyvai apžvelgti lietuvių literatūrinį triušį Švedijoje ir klausytojus sudominti. Savo apžvalgą prelegentas pradėjo istorinėje perspektyvoje pabrėždamas, kad lietuvių literatūra gana įdomiai yra susijusi su Švedija gal ne tiek su pačia švedų literatūra, kiek su kraštu. Pranešėjas pradėjo nuo Tumo-Vaižganto, kuris čia po antrosios Stockholmo konferencijos 1917 m. buvo išales, negalėdamas grįžti į vokiečių okupuotą Lietuvą, užsidaręs savo viešbutyje Stockholme parašė savo garsiausius "Pragiedrulių". Ir kitas lietuvių literatūros šulais — Mykolaitis-Putinas — buvo tuo pat metu įstrigęs Švedijoje pakeliui į Friburgą studijuoti. Jis, būdamas čia, bet tik kad būtų pigiau pragyventi, buvo persikėlęs iš miesto centro į priemiestį Sundbybergą, kas savaitę klausėsi Vaižganto, kuris savo likimo draugams perskaitydavo, ką per savaitę buvo sukūręs. Prelegentas pabrėžė, kad Tumo-Vaižganto 1918 m. kovo 11 d. iš Kopenhagos Mykolaitiui rašytą laišką, kuris savo jaunajam kolegaj duoda patarimų, nes pastarasis jau tada buvo kaip reikiant suabejojęs savo pašaukimu. Po to prelegentas pažvelgė į Igno Seinaius kūrybą, pabrėždamas jo reikšmę lietuvių literatūrai kaip vieno iš modernios lietuvių novelės pradininkų. Kiek ilgiau stabtelėjo ties jo švediskai parašytu ir 1942 m. Stockholme išleistu romanu "I vaen-tan pa undret" (Stebuklo belaukiant) bei jo prieš pat mirtį išleistu novelių rinkiniu "Vyskupas ir vėlnias". Romaną "I vaen-tan pa undret" prelegentas priskyrė prie vieno iš geriausių laisvės romanų švedų kalba.

Ir kitas lietuvių diplomatas, tiek savo gyvenimu, tiek kai kur ir savo kūryba susijęs su Švedija — Jurgis Savickis, buvo klausytojams įdomiai pristatytas. Iš informacijų apie lietuvių literatūrą švediskai prelegentas suminėjo prof. Mykolaičio lietuvių literatūros apžvalgą 1940 m. išleistame novelių rinkinyje "Litaunika novelier" ir savo paties straipsnį apie moderniąją liet. literatūrą 1946 m. Švedijoje išleistoje Europos literatūros istorijoje "Europas literatūrhistoria 1918-1938".

Lietuanistinių mokyklų choras Dainų šventėje rengiasi užtraukti pirmąją savo programos dainą...

Nuotr. V. Noreikos

Diskusijos rašytojų popietėje

Po literatūrinių apžvalgų įvyko švedų ir pabaltiečių rašytojų suartėjimo popietė, kuriai vadovavo jaunas ir aktyvus estų žurnalistas Andres Kueng, kurio šiemet išleista knyga švediskai "Estland, en studie i imperialism" buvo spaudoje plačiai paminėta. Gaila tik, kad į popietę atvyko tik vienas švedų rašytojas, vienas iš iškiliausių jaunosios kartos švedų lyrikų B. Setterling, kiti kvietieji rašytojai buvo arba išvykę į užsienį, arba susirgę. Per popietę išsijudino gana gyvos diskusijos. Latvis Irbe pabrėžė savo nepasitenkinimą švedų radijo ir televizijos vadovybės mažumų kultūrinės veiklos traktavimu. Buvo pasiskusta, kad švedų visuomenė taip mažai informuojama apie pabaltiečių kultūrinę veiklą. Rašytojas Setterling ragino pabaltiečius rašytojus stoti į švedų rašytojų draugiją ir ten savo reikalus ginti, o kas liečia menką domėjimąsi pabaltiečių kultūrinio gyvenimu, tai čia kalbėti patys pabaltiečiai — jie patys turi ieškoti kelių ir būdų sueti su švedų visuomene. Jis pasisiūlė per mėnesį išversti dešimtį pabaltiečių rašytojų eilėraščių, jei jam kas nors pateiktų neapdirbtą tikslų vertimą ir vertimą kuria nors kita vakarų Europos kalba.

Istoriniai kontaktai su Švedija ir lietuviai istorikai

Paskutinioji simpoziumo die-

na, kurios priešpiečiui pirmininkavo dr. Čeginskas, buvo skirta istorinių, socialinių, valstybės bei ekonominių tyrimų Švedijoje rezultatams aptarti. Estai ir latviai turi Švedijoje gana iškilių bei produktyvių istorikų mokslininkų, čia veikia ir jų mokslinės draugijos. Estas dr. Soom, žinomas archyvinis šaltinių žinovas, savo pranešime apžvelgė svarbesnius estų istorikų darbus Švedijoje, o latvis docentas Johnsons panašiai pristatė latvių istorikus. Ir istorinių mokslinių tyrimų srityje Švedijoje lietuvių įnašas kiekibi-niai yra labai lietas, mat, į Švediją nebuvo atbėgęs nė vienas lietuvis istorikas. Lektorius Lingis vis dėlto mėgino šį tą surasti ir Švedijoje. Užsiminęs apie Vazų dinastijos regentus Lietuvoje ir Kėdainių sutartį su švedais, kas, reikia pasakyti, daugeliui klausytojų buvo beveik nežinoma, prelegentas apžvelgė čia kariniame muziejuje dirbusio pulkininko O. Urbono studijas karo istorijos srityje, Ebbos Čeginskienės politinės istorijos studiją apie Pabaltijo valstybių klausimą didvalstybių derybose 1939 m., dr. Čeginsko socialinės politikos darbus apie lietuvių tautos atgimimo pradmenis, apie Lietuvos bajorų sulenkėjimą ir apie rusinimą bei jo padarinius Lietuvoje caristiniais laikais. Prelegentas stabtelėjo ir prie Seinaius švediskai parašytų darbų "Den roeda floden stigger" (Raudonasis potvynis kyla) ir "Den roeda floden svammar over" (Raudonasis potvynis užplūs-

ta). Labai kukliai, net ir savo vardo nepamindamas, prelegentas užsiminė ir apie savo etnologines studijas, tilpusias Švedijoje išelšančiame tarptautiniame etnologijos žurnale Folk-liv, švedų liaudies kultūros atlase bei lietuvių spaudoje. Savo pranešimo pabaigoje prelegentas priminė ir tą didžiulį darbą, kuriuo didžiulios viso pasaulio lietuvių, prie kurio ir Švedijoje gyveną akademikai aktyviai prisidėjo — *Lietuvių enciklopedija*, pabrėždamas, kad toji lietuvių enciklopedija yra bene vienintelė enciklopedija Vakarų ruose, kur tiek daug dėmesio skirta Skandinavijos kraštams. Prelegentas pasiūlė bičiuliams skandinavams tą veikalą pavartyti. Per diskusijas paklaustas, kas Lietuvos istorinių tyrimų srityje yra daroma laisvame pasaulyje, prelegentas gana išsamiai painformavo, kas toje srityje yra nuveikta ir veikiama. Suminėjo iškilniuosius aktyviausius mūsų istorikus tremtyje, kaip prof. Ivinskį, dr. Jakštą, prof. Rabikauską, prof. Gimbutienę, prof. Balį ir kitus. Aptarė svarbesnias lietuvių mokslines institucijas, kurios puoselėja lituanistiką, kaip pvz. Lituanistikos institutą, Lietuvos tyrimų institutą, Lietuvių istorinę draugiją su jos leidžiamą "Tautos Praeitim". Pedagoginį lituanistikos institutą, Lietuvių katalikų mokslų akademiją, pabrėždamas pastarosios aktyvumą, ruošiant mokslinius suvažiavimus, leidžiant tų suvažiavimų darbus bei metraštį. Suminėjo ir

Katalikų mokslų akademijos leidžiamą monografijų seriją Ne-gestantieji žiburiai, stabtelėdamas ties paskutine prof. Ereto paruošta monografija apie prof. Pakštą, priduriant, kad prof. Pakštas buvo didelis Sandinavijos kraštų bičiulis, propagavęs Baltoskandijos idėją ir raginęs lietuvių akademinį jaunimą vykti studijuoti į Skandinaviją. Prelegentas užsiminė, kad ir jis, prof. Pakšto inspiruotas, pasirinko Švediją savo etnologinėms studijoms tėti.

Lietuvos vaidmuo viduramžių

Gyvų diskusijų sukėlė latvių istoriko U. Germanio referatas apie tai, ką švedų mokykliniai istorijos vadovėliai pasakoja apie pabaltiečius ir Pabaltijo kraštus. Turint galvoje, kad Švedija istoriniai gana ilgai buvo susieta su Pabaltiju ir kad dabar švedai kasdien susiduria su pabaltiečiais, turėtų švedai ir visuomenę tiksliai painformuoti apie tuos kraštus. Tačiau toli gražu taip nėra. Anot referento, dažnam eiliniam švedui intelektui neišėję, kuri sritis pradžioje buvo vadinama Pabaltiju, kas per žmonių ten gyvena, kas buvo tokia Livonija viduramžiais, XII amžiaus antroje pusėje ir 1629 m., kodėl toji sritis buvo vadinama Livonija, kam plačiau yra žinoma, kokią istorinę reikšmę turėjo Lietuvos galybė viduramžiais, kurios kalbos priskiriamos baltų, kurios suomių-ugrų kalboms, kokių vaidmenį suvaidino pabaltiečiai 1905 ir 1917 m. revoliucijoje ir pan. Švedų vadovėliai labai šykščiai informuoja apie Pabaltijį, o kai kurie ir visiškai klaidin-gai. Tarp daugelio netikslumų

tamsos fonui, visos gėlės ir paukščiai pavirto labai ryškiu pasakišku grožiu.

Amfiteatro išorėje, prie vienos ir kitos pusės pagrindiniųėjimų, žmonės pasigedo iškilmėi, atrodo, kone būtinų Amerikos ir Lietuvos vėliavų, pasigedo ir atidarymo pradžioje Karados himno, nors jos vėliava ir puošė estrados foną drauge su Amerikos ir Lietuvos.

Aplamai, šventė praėjo daugieriopa prasme pasigėrėtina. Viena kita kritiška užuomina jokių būdu negali nustelbti jos daugiasvorės ir dauglariopos vertės, žinant, kad didžiulį dalyką tobulai šimtu procentu įkūnyti yra žmogui beveik neįmanoma.

Apie šią šventę, tikimės, dar bus ilgokai kalbama ir spaudoje rašoma ir ieškoma ateičiai dar geresnių sprendimų. Prie jos dar grįš ir "Draugo" kultūrinio priedo puslapias.

k. brd.

prelegentas suminėjo švedų istorinių vadovėlių autorių informaciją apie vokiečių ekspansiją į Pabaltijį viduramžiais. Pacitavo iš vieno vadovėlio, kur sakoma, kad "riterių ordenai ruošė kelių kolonistams. Baltijos jūros pietryčių pakraštyje susikūrė feodalinės valstybės, kurios paskui susivienijo su Vokiečių ordino valstybe. Vietiniai gyventojai — estai, latviai ir slaviai — pasidarė baudžiauninkais". O viename mokykliniame atlase strėlė nurodomas ir kelias sausuma, kuriuo vyko Pabaltijo kolonizacija vokiečiais. Prelegentas pabrėžė, jeigu tas kolonizacijos kelias būtų ejęs sausuma, kaip atlase nurodoma, tai kokių nors Pabaltijo valstybių

nebūtų nė buvę. Kelią sausuma vokiečių ordinui pastoj lietuvių. Čia prelegentas iškelia svarbų Lietuvos istorinį vaidmenį, sulaukiant vokiečių ekspansiją į rytus. Taigi, anot prelegento, Lietuvos galybės vaidmuo viduramžiais buvo tiek estų, tiek latvių tautinės egzistencijos pagrindas.

Po šio gana aktualaus referato kalbėjo latvių fil. kand. L. Svabe apie migracijas tarp Švedijos ir Latvijos XVII a., tačiau šis pranešimas kaip ir nesiderino prie simpoziumo pasirinktos pagrindinės temos.

Laisvės linkėjimai

Dr. Kalnins apžvelgus pabaltijos

Nukelta į 7 psl.

DR. C. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR SLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. HE 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val.: pirm., ketv., 1 iki 7 popiet. antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 val. ir 5-9, antrad. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-0960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS

RAWFORD MEDICAL BUILDING 6449 So. Pulaski Road Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepią, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso Tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA

VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

VAL.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir p. iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO
SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.
Skambinti — 585-2525
Telef. veiklia 24 val.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street

Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue

Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso telef. RE 7-1168 Rez. tel. 239-2919

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį 12 iki 4 popiet.

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti.

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telef. HE 6-3545

Ofiso ir rezidencijos

Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street

(71st ir Campbell Ave. kampas) Ofisas laikinai uždarytas, apie atidarymą bus pranešta vėliau.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses". Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Dampen Avenue

Tel. Ofiso PR 6-7890; Namų 925-7697

Valandos tik pagal susitarimą

Trečiadieniais uždaryta

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street

Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos

Pirma ligonius tikiai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO
CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street

Val. antrad. nuo 1-4 popiet

ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare

Ofiso tel. 776-2889; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street

Ofiso tel. REliance 5-4410

Rez. Govehill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8200

Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-12 ryto, 2 iki 8 val. vak. šeštad. 1 iki 4 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TÁURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Prilimnėja ligonius tik susitarus

Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE

6648 South Albany Avenue

Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet

ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street

Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road

Ofiso tel. 767-2141 Namų 686-4850

Val.: pirm., antr., ketv. 2-8 ir 6-8; penkt. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Kertinė Parasė

(Atkelta iš 1 psl.)

dar galėjo būti ir pora tūkstančių daugiau. Ką visa tai reiškia? O tai, kad ateityje, šitokius planus susibūrinimus organizuodami, vargu ar galime kalkuliuoti dar vis dešimtim tūkst. ateinančiuosius. Apskaičiavimus darant, ateityje reikėtų neužmiršti maždaug penkmečio laikotarpį vis didėjančio mūsų žmonių kultūrinio apskaitumo procento ir išmirštųjų, kurių pasitraukimo priaugantieji tuo pačiu skaičiumi nepajėgia pakeisti.

Šventė, nors ir pavykusi, atrodė, ir šį kartą praėjo vien tik saviuotės ribose. Nei vietos amerikiečių lafkraščiai, nei televizijos ja nesidomėjo. O gal nesidomėjo vien tik dėl to, kad nesugebėjom patys amerikiečių vi-

suomenę ir spaudą sušdominti? Apie šį reikalą reikėtų ateityje panašiais atvejais rimčiau ir giliau pagalvoti.

Šiaip šventė techniškai buvo net geriau suorganizuota už ankstesniasias. Nei pradžioje, nei pabaigoje ilgų kalbų nebuvo, nors trumpos, tačiau šokios nors prasme didesnės iškilmėn-gumo bent jos pradžioje būtų buvę ne pro šalį. Dabar kažkaip dainavimas prasidėjo kone tiesiog iš karto, publika dar neįvedus į atitinkamą ruotaką.

Programos metu publikos bruzdėjimo ir vaikų laktymo buvo kur kas mažiau negu ankstesnės šventės, bet salės tuščioje erdvėje prie durų dainavimu nesidomėdinių žurmuliavimo dar buvo apšči. Jie haisiai

trukdė užpakalinei salės daliai klausytis programos. Ateityje prie durų reikėtų pastatyti tiesiog policiją, kad ji tokius bevaikštinėjančius plepėtojus arba susodintų arba tiesiog išrašytų okaltui į gretimas sales.

Dailininko Adolfo Valeškos sukurtas milžiniškas chorui fonas buvo tikrai imponantiško užmojo ir tikslus. Vilniaus verbos ir kraitinių skrynių ornamentai gražiai įsijungė į tautiniais rūbais pasipuošusio choro spalvingumą. Tačiau skrynių ornamentų permatomas — ažūrinis pobūdis įspūdį kiek mažino, kai per gėles ir paukščius buvo matyti toliau vien tuščių suolų giluma. Gal tam visam ornamentui reikėjo dar duoti kurios nors spalvos nepermatomą foną, kaip ji turi skrynių šonuose nupieštos gėlės ir paukščiukai? Ši mintis kilo tada, kai vienu momentu, amfiteatre užgesinus šviesas, o už apšviesto didžiulio ornamentu atsiradus nepermatomam

tamsos fonui, visos gėlės ir paukščiai pavirto labai ryškiu pasakišku grožiu.

Amfiteatro išorėje, prie vienos ir kitos pusės pagrindiniųėjimų, žmonės pasigedo iškilmėi, atrodo, kone būtinų Amerikos ir Lietuvos vėliavų, pasigedo ir atidarymo pradžioje Karados himno, nors jos vėliava ir puošė estrados foną drauge su Amerikos ir Lietuvos.

Aplamai, šventė praėjo daugieriopa prasme pasigėrėtina. Viena kita kritiška užuomina jokių būdu negali nustelbti jos daugiasvorės ir dauglariopos vertės, žinant, kad didžiulį dalyką tobulai šimtu procentu įkūnyti yra žmogui beveik neįmanoma.

Apie šią šventę, tikimės, dar bus ilgokai kalbama ir spaudoje rašoma ir ieškoma ateičiai dar geresnių sprendimų. Prie jos dar grįš ir "Draugo" kultūrinio priedo puslapias.

k. brd.

Prof. Juozas Eretas apie prof. Kazį Pakštą

Juozas Eretas. KAZYS PAKŠTAS. Tautinio šauklio odiseja. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija 1970 m. (tikrumo iš spaudos išėjo šiemet), Romoje. 372 psl. Kaina 10 dol. Galima įsigyti ir "Drauge".

Biografinis veikalas pasiekia savo įdomumo ir vertės viršūnę, kada talentingas autorius perteikia gyvenimą ypatingo asmens, žmonijos horizonte pasirodžiusio ypatingu laikotarpiu.

Visi šie trys elementai jungiasi su kaupu naujoje prof. Ereto paruoštoje a.a. prof. Pakšto biografijoje. Prof. Eretas šiuo atveju parodo lietuvišką nuosirdumą, šveicarišką metodingumą ir darbštumą, gabaus vakariečio intelektualo stilingumą. Jo labai rūpestingai surinkta medžiaga iš laikraščių, žurnalų, laiškų dienoraščių, iš pasikalbėjimų su velionį arčiau pažinusiais asmenimis ir viskas perteikta taip gyvai, pagal prof. Ereto pamėgtas žurnalistikos taisykles ir su vakariečio mokslininko tikslumu.

Prof. Eretas tai galėjo lengviau atlikti, kadangi Pakštas buvo labai ryški, dinamiška asmenybė, pilna lakių idėjų ir užmojų, plačių horizontų, su gausiais tarptautiniais ryšiais, bet ir giliai įaugęs savoje tautoje, jautęs epochos pulsą ir skelbęs pranašiskus pramatumus ateičiai.

Ir jis gyveno taip mūsų tautai ir kraštui svarbiu, tiesiog lemiamu laikotarpiu, kada buvo siekiama nepriklausomybės, kada buvo kuriama nauja išsilaisvinusios tautos butis, kada agresyvieji kaimynai užgniauzė krašto laisvę ir kada tūkstančiai mūsų išeivijoje jungėsi kovon dėl krašto išlaisvinimo.

Mūsų kultūros istorijos bruožai

Knyga turi tokį stiprų mūsų kultūrinio, visuomeninio, politinio gyvenimo foną, kad čia susiduriame su daugeliu mūsų pirmaujančių asmenų ir mums, kaip ekrane, atsiskleidžia ne taip tolima, bet ypatingai gili, vietomis džiaugsminga, vietomis kruvina, mūsų tautos ir valstybės perteikiant jo gyvenimą, neaiškios pasaulėžiūros, tačiau nebuvo vienos srovės žmogus ir, praeitis, Pakštas, nors tvirtos ir išvengiamai tenka daugiau ar

mažiau paliesti visos Lietuvos dienų tėkmę, ką prof. Eretas, — artimas tų įvykių liudininkas, talentingai šloje biografijoje ir atlieka. Tuo būdu veikalas iš vieno asmens biografijos, kad ir ribotai, darosi mūsų tautos kultūrinės istorijos bruožais. Veikalas — taip sau parašytas, o sukurtas. Čia randi tokio taiklaus samplaus, pvz. 74 psl.: "Pakštui rūpėjo jūra, o aniams — pliažas", arba kalbant apie vadinamas rietenas seimuose, pažymima: "piliečiams sunkiau susitarti dėl rožančiaus, kaip dėl bulvių" (66 p.).

Stiliaus pažibos

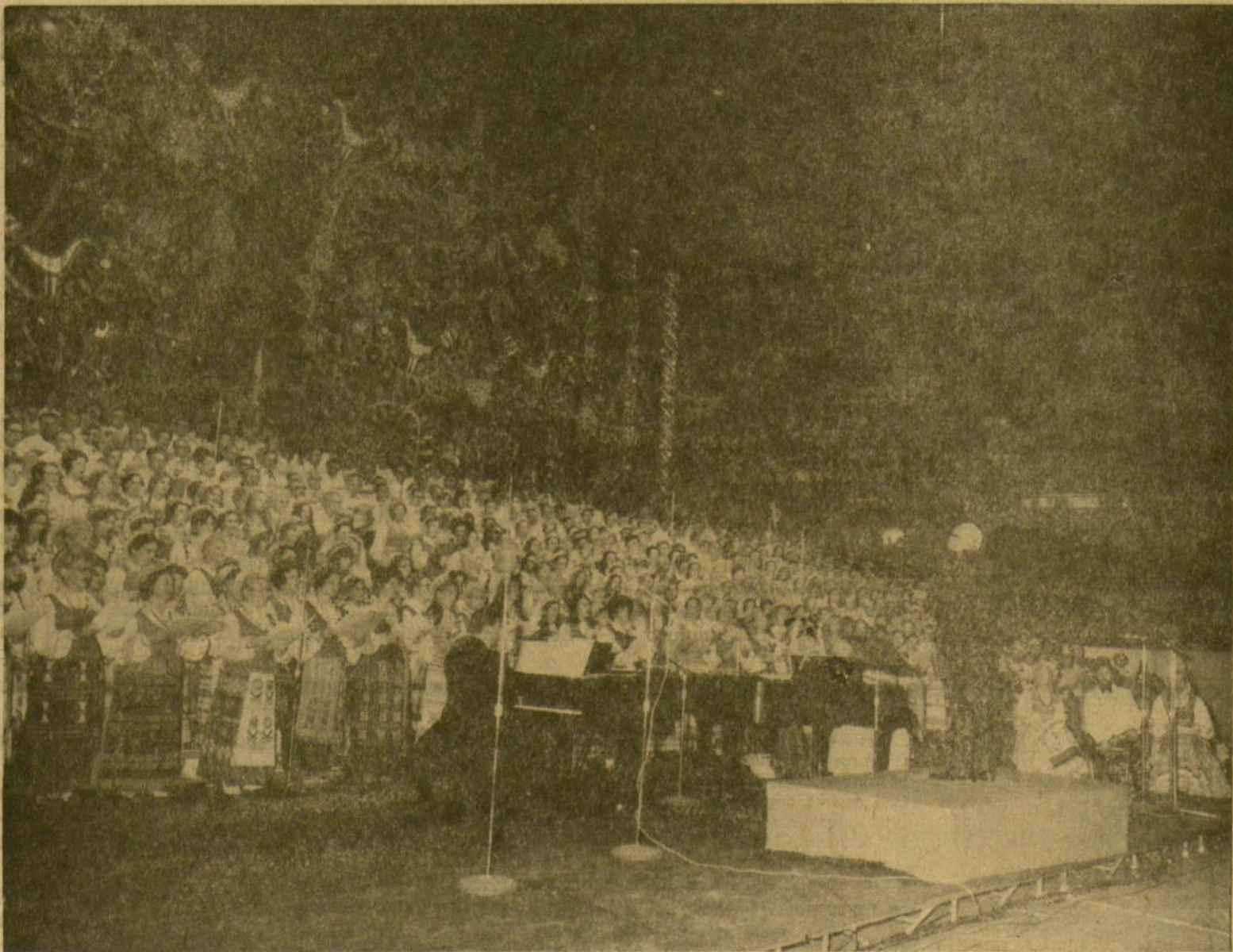
Šią knygą turėtų perskaityti net ir tie, kurie nei Pakštu, nei tuo laikotarpiu nesidomėtų (jei-

JUOZAS PRUNSKIS

gu tokių žmonių būtų), o kurie iorėtų susipažinti su stiliaus gyvumu, patraukliomis rašymo formomis. Čia aptiksime Pakšto posakį: "Ne toje jūroje Vytautas žirgą plukdė" (72p.). Apie Pakštą autorius teigia: "Jo mėgiamiausia darbovietė buvo visuomenė" (83 p.). Garbėroškos sumurdomi priminimu, kad kartais "lašas apsiskelbia jūra" (91 p.). Autoritatyvinis režimas paspygluojamas: "Židinį" pavyti veltui bandė aukso grandinėmis prie režimo prirakintas "Vairas"

"(95p.). Pakštui dariusius priekaištų dėl manierų ir etikečių nesilaikymo autorius nuginkluoja posakiu. "Laisvumas dar neraiškia palaidumo" (115 p.). Pakšto kalbėjimo būdas pavaizduojamas: "Jis aiškindamas griaudė, dėstydamas bombardavo" (121p.) Pakšto linija nusakoma, kad tai nebuvo konspiracija, o inspiracija (131p.) Karo išblokštų iš tėvynės žmonių nuotaikos apibūdinamos: jie užpakalyje paliko griuvėsius ir priešakyje tematė tuštumą. (175p.). Pakšto linkimas rasti bendrą kalbą su kaimynais, ir su lenkais, aptariamas: "geriau draugiškai tartis, negu dantimis griežiant, ruošti naujoms kovoms" 212p.). Pakšto ryžtas pavaizduojamas:

"Išlikimas nenorėjo, kad toks tautinės misijos vadas nugrimstų minkštuose foteliuose ir savo patriotinį uolumą paskandintų si-baritiškuos patogumuos" (213p.). Pakštas taikliai charakterizuoja-mas, kad tai "vyras, kuris aplekia kontinentus ir skrodžia istoriškas erdves" (291 p.). Žurnalistinio ekspresingumo vedamas, prof. Eretas stipriai smūgi sutelkia į skyrių užsklandas, paskutinius žodžius. Pvz. apie Pakšto išlydėjimą iš Lietuvos sako: "Kai Kauno tunelis buvo prarijęs dūmų supamą traukinį, mes sunkių minčių slegiami grįžome į namus, kurie greit nebebus mūsų" (134p.) Eidamas prie Pakšto gyvenimo vakaro, skyrių (Nukelta į 4 pusl.)

Dalis bendro didžiojo choro ketvirtojoje Dainų šventėje Čikagoj.

Nuotr. V. Noreikos

Sakyk man, ka da juoktis

Feljetonas, gimęs iš tarybinės spaudos

J. VASKŪNAS

Taip mane klausdavo mergaitė, kai aš jai pradėdavau pasakoti anekdotą. Ir skaitydami sovietinę spaudą, dažnai nežinome, kada reikia juoktis, o kada verkti. Skaitytanti humora, kartais norisi verkti, gi tragiškus įvykius — juoktis.

Nėra mielesnio žaislo, kaip duoti ten kitiems patarimus. Už tai tau niekas nei liežuviu neištrauks, nei liaudies priešu neapšaus. Saugu ir smagu. O jeigu pataikysi, žiūrėk, ir pasistūmėjai arčiau lovio. Kritiko keliai jau slidesni. Jeigu nepagrįstai ką pakritikuosi, drauga prarasi, o jei pagrįstai — amžina priešą įsigysi arba dėl liaudies labo už grotelių sudūlėsi. Tą tiesą gerai įsisavino tarybiniai rašto žinovai, kurie turi didelį įgudimą išlupti rusišką žinduką. Čia turiu galvoj didelės išmonės vyrus, kaip Alb. Laurinčiuką, V. Kazakevičių ir didįjį lietuvių Zimąną. Jie labai mėgsta kritikuoti, bet jų pomėgis bazuojasi vien tremties taikiniais, tokiais kaip Bernardas Brazdžionis, Jonas Aistis, nekaltant

apie kitas atplaišas, kurie daro liaudžiai gėdą, nešiodami žmogaus vardą. Moko ir redaktorius: K. Bradūnų, dr. J. Girmių, kaip atvesti ant gero kelio reakcionierių druką. Na, ir tie pamokymai aidėja per visus literatūros horizontus ir taip autentiškai ir drąsiai, kad tik garsiau aidas atsimuštų tiesiog į Kremliaus smegenis, kad būtų gauta iš ten riebių kreditų. Mes savo kolegoms pavydim. Ir labai stipriai. Ir kur nepavydėsi! Jie naudojami tokia privilegija, kokios neturi nei vienas rašytojas už sovietiško rojaus ribų. Jiems tikras rojus žemėj, nes jiems prieinama viso pasaulio lietuviškoji spauda. Ir tik jiems. Ir be pinigų! Jie gali apie ją rašyti ciniškiausią melą, sąmonių ir nesąmonių, ir vergas skaitytojas to patikrinti negali. Ir jei laisvasis lietuvis ir už liežuviu klastotoją pagautu, jo į beprotnamį nepasiųs. To terceto skambumas ir orumas nė kiek nenukentės, o gal dar krūtinę papuoš nusielpinusio liaudies rašytojo medaliukėlis.

Tarybiniai rašėjai primena tą gudruolį,

kuris aklą svečią nusiavedė į meno galeriją. Iš-einant gidas paklausė svečio:

— Kaip patiko mūsų meno kūriniai? — Aklasis atsakė:

— Negaliu kalbėti. Man grandinėle labai nugraužė ranką...

Neg galima nutylėti ir apie kitus nusipelnusių rašėjų talentus ir polinkius. Jie puikūs brokieriai. Nepaprastu tikslumu užjūrio kolegas rašytojus surūšiuoja į klerikalus, tautininkus, socialdemokratų ir pažangiųjų. Pažangieji favorizuojami, o visi kiti — sėdi kaltinamųjų suole ir laukia liaudies teismo ištarmės... Graudenas, kad šie neturi broliškos meilės tarybų Lietuvai. Bet tarybinio gyvenimo stebėtojas ras ir ten įvairių politinių srovių, būtent: komunistų, bolševikų, tarybininkų marksistų, leninistų, stalinistų, kurie sudaro pastoviausią pasaulio koaliciją, kuri solidarai ir su laiminga šypsena šoka Maskvos kazokėlių.

Mes irgi sekame Lietuvos spaudą. Jai čia plačiausiai atvertos visos durys. Bet ir ji mums truputį praveria langelį į tėviškės panoramas. Štai, iš V. Petkevičiaus romano "Apie duoną, meilę ir šautuvą" patyrėme, kad komjaunuolių populiariausias obalsis yra: "Tegyvuoja komjaunuoliai su amerikoniškom kelnėmis." Šie lozungai puošia gimnazijų sienas. Ten pat jis paaikšina, ką iš tikrųjų reiškia "Tarybų Lietuva". Žodį "Tarybų" liepia skaityti atbulai. Matome rusišką žodį "ubirat". Ir ji sujungus su Lietuva, išeina: Ubirat Lietuva. Taigi, vieni skaitydami apie amerikoniš-

kas kelnės ir Lietuvą, išmestą už borto, nusišypsos, o kitiems nuliūdimas širdį spaus.

Va, vartau tavo, brolau, dovanotą, S. Sutkaus "Senajo Vilniaus fragmentai" albumą. Jį vadina ten pas jus, kaip sakai, tarybinio foto progreso pasididžiavimu. Po viena nuotrauka skaitome: "Gedimino aikštė". Aikštės nematyti. Matyti tik varpinė, katedra ir Gedimino pilis. Autorius greičiausiai nedrįso suminėti katedros ir varpinės vardo, bet nenorėjo minėti ir perkrikšto: Paveikslų galerijos. O su aikšte jau gali be baimės pralįsti pro partijos sargybas.

Po kita nuotrauka įrašyta: Onos bažnyčia, o gangliškame tekste: St. Anne's church. Atseit: anglams ši šventovė šventesnė negu lietuviams. Taigi, režimas gerų norų turintį p. A. Sukų padarė suktu tikrovės klastotoju. Mes, persidavėliai kapitalistams, siunčiame autoriui šiltą užuojautą ir susiraminimui prašome prisiminti dr. V. Kudrikos vėl suaktualėjusį eilėrašį: "Ne tas yra didis". O gauti įkvėpimo prieš nužmoginimą, mes siūlome laisviausios šalies piliečiams nepamiršti žinomų žodžių: "Menas galingas ir stebuklingas, menas nelenkia niekam galvos". Bet pagalvojus, prieini linksmos išvados: kaip gera, kad numirėliai nemato nūdienių Lietuvos "meno še-dėvų".

Tarp mano postrigavimų užjūrio svečias labiausiai domėjosi amerikoniškomis kelnėmis. Todėl grįžau ir aš dar prie jų.

— Ar žinai, kad romanas "Apie duoną, meilę ir šautuvą" buvo labiausiai mėgiama ir skaitoma knyga?

VITALIJA BOGUTAITĖ

NUO RYTO IKI VAKARO

Nebetikiu daiktai nei žmonėm. Laikrodį kažkur sustoję. Rodyklės nusiviro, lyg palinkusi šaka. Nesako nei dienos, nei laiko. Diena be pabaigos ir be pradžios. Toks begaliniai didelis ir nesulaikomas sukimasis nuo ryto iki vakaro ir kas toliau?

Niekas, niekas, niekas.

Nuplėšiu seną kalendoriaus lapą. Kitas vėl — be vardo ir be skaičiaus. Bevardė ir beskaitė diena. Diena be galo, be pradžios.

Ilgą, vientisą, amžiną.

Sus'oju ir seku, kaip juda ekrane spalvotas filmas. Pažįstami daiktai, pažįstami veidai, bet kalba jau visai kita kalba, kažkur girdėta, bet kita — — —

Mes išsiskyrėm. Kažkur pasimetėm. Negrįšim.

*

Paėmęs veidrodį žiūrėd į save, kol tavo akys susilies su veidrodžio akim, kol tavo lūpos kalbės veidrodžio lūpom. Tada abu galėsime ramiai sakyti:

mes esame du ir vienas, mes esame vienas ir du.

*

Zadėjo uždegti žvakę, kad raskčiau kelią, Taką nuberti gintarais, kad atsečiau — Naktis tamsi. Aš einu ir einu.

*

Kai pabusi iš šio keisto miego, kai diena ir daiktai sugrįš į savo vietas, galėsiu ramiai pereiti per kambarį ir tęsti nebaigtą sapną.

— Jaunimas apie ją daug kalbėjo. Ypač apie kelnės ir tą ubirat. Vienoj vidurinėj mokiniams buvo išdalinta anketa. Tap kitų buvo klausimas, koks romano herojus tau labiausia patiko. Dauguma mokinių atsakė: — Amerikoniškos kelnės...

— — —

— Matau, kad brolis mėgsta linksmesnes temas. Tad papilduriuokime tuose vandenyse. Štai, va, neseniai perskaičiau "Pergalę" Viktoro Brazausko apysakėlę: "Stebuklas liepos naktį." Jaunas autorius tikrai pasakoja stebuklingus nuotykius. Paklausk: Pvz., moterys išprievartavo vyrą, tėvas gyvena su dukterimi, žmona iškastravo girtą savo vyrą, nes tas turėjo meilužę." Ir tai, sakoma, faktai iš tardytojo bylų!

— Bet man, brolau, daug kas neaišku. Tu ten išėjai partijos mokslus, išvadavai Lietuvą, Berlyną vadavai, gal tu dabar daugiau supranti. Paaškind, kaip moterys galėjo išprievartauti vyrą.

— Pas jus gal ir būtų stebuklas. Komunistinėje bendruomenėje tai visai natūralu. Juk tarybų Lietuvos vyrų ir moterų teisės lygios. Jos garantuotos sovietinės konstitucijos. Moterys gali tas pačias funkcijas atlikti kaip ir vyrai. Čia autorius norėjo pabrėžti moterų lygybę prieš vyrus.

— Bet tas knygas skaito ir jaunimas.

— Taigi, jis turi pažinti realų gyvenimą. Čia ryškina marksistinio realizmo moralę. (Nukelta į 4 pusl.)

Prof. Juozas Eretas apie prof. Kazį Pakštą

(Atkelta iš 2 pusl.)

užbaigia posakiu: „Juo arčiau karsto, juo šilčiau prisimename savo lopšį“ (223p.)

Turtinga turiniu, iškalbinga stiliumi

Iš šios, turtingos turiniu ir iškalbingos savo stiliumi knygos pažįstame Pakštą kaip ugningą kalbėtoją, toli siekiantį planuotoją, intriguojantį dėstytoją, uolų visuomenininką, tarpgruolinių tiltų tiesėją, atidavusį lietuvių patriotą, jaunųjų intelektualų „Naujų Romuvos“ ir „XX Amžiaus“ sąjūdžio talkininką, krikščioniškosios demokratijos brangintoją, apie ką dr. Viliamas liudija: „jis Lietuvos krikščionis — demokratų laikė organine Vakarų Europos dalimi, dalimi to sąjūdžio, kuris turėtų tvirtus principus, tačiau nepasitaisiusios kelio į pačias pažangiausias reformas“.

Prof. Pakštas, kaip liudija dr. Eretas, buvo visų pozityvių lietuviškųjų jėgų jungėjas. Ateitininkų kongrese Chicagoje 1954 m. jis kalbėjo: „Reikia ryškiai vaizduotis savo tautinį idealą ir aištingai jo siekti. Tada pešty-nėms nebus laiko... Nevalia išmesti iš laivo nė vėjo lietuvių. Mūsų per mažą. Reikia ragus atsukti į išorę, o ne į vidų“, taip daro buvusių kalmėnė, kai ją užpuola liūtai (302p.).

Žmogiskas, bet kitus prašokstantis

Išryškindamas daugybę taurių prof. Pakšto savybių, vis dėlto prof. Eretas nekelia jo be atodairas ant pjedestalo. Šioje biografijoje Pakštas nušviečiamas vispusiškai. Čia iškeliamos ir jo problemos su pirmąją žmona bei jo apskaitinimo „išpažintis“ prie jos kapo; čia duodamos užuominos ir kas liečia religines prakti-

kas. Čia primenam jo pažiūra ir praktika vaišių srityje. Pakštas parodomas žmogiskas, ir vis dėlto toks, koks jis tikrovėje buvo — visa galva kitus prašokstantis.

O vis dėlto...

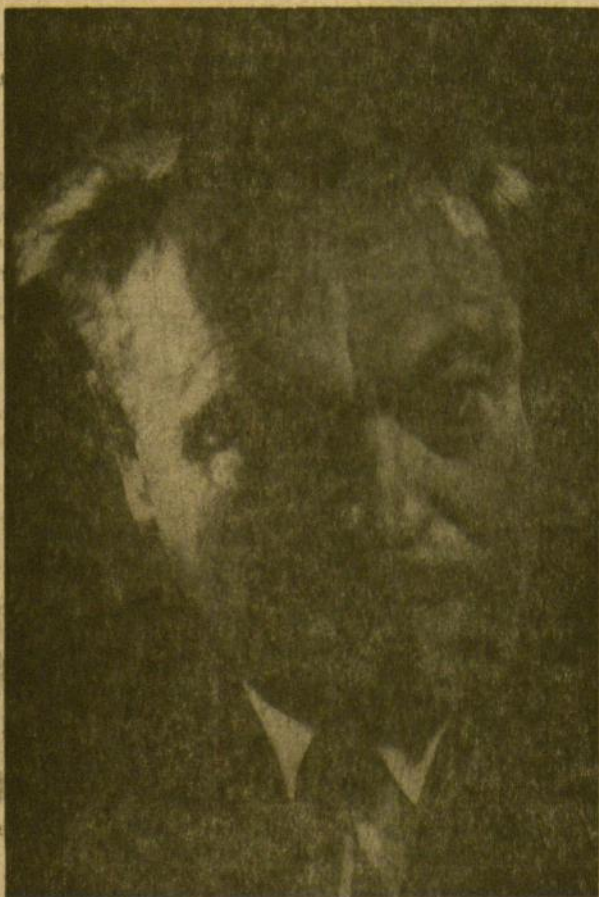
O vis dėlto viename reikale prof. Eretas gal buvo blogai pa-informuotas. Jis apie Pakštą rašo: „1960 m. Chicagoje įvykusi šventėje, kai fotografas norėjo jį nutraukti kartu su kitais ateitininkais, tai ne vienas demonstratyviai atsisplėšė nuo tos grupės, kad tik nebūtų įamžintas kartu su juo, buvusiu Ateitininkų federacijos nariu“ (283p.).

Cia kažkoks nesupratimas. Mums, Chicagoje gyvenantiems, būtų žinoma, jeigu kas panašaus

būtų vykę. Priešingai, prof. Pakštas, kiek žinome, visų buvo gerbiamas ir kiekvienas laikė garbe drauge su juo fotografuotis, bendrauti ir t.t.

Skaitant knygą teko stebėtis, kaip šveičaras prof. Eretas yra puikiai apvaldes lietuvišką sakinį. Net ir korektūros klaidų mažiau, negu daugumoj kitų lietuviškų leidinių, bet vis dėl to pasitaiko. Pvz. rašoma „ordeno“ (turi būti ordino; 140p.).

Apskritai veikalas įdomus, naudingas. Tai reikšmingas įnašas į mūsų kultūros, visuomeninio, politinio gyvenimo istoriją. Tai drauge uždegančio pavyzdžio perteikimas ateinančioms kartoms.

Prof. Kazys Pakštas

Sakyk, kada juoktis

(Atkelta iš 3 pusl.)

Už tokius kūrinius šįandien Lenino ordina, Raudonosios žvaigždės, premijos, kelialapiai į kurortus, į užsienius...

— Atsiprašau už smalsumą. Už ką tu gavai šipkartelę į užsienį?

— Čia jau tarybinė paslaptis. Jos neat-skleidžiamos nei broliui, nei tėvui.

— Manau neapsiriksiu spėdamas — už Berlyno vadavimą.

— Brolis prideda pirštus prie lūpų.

— Išleina, kad Amerika gali pamatyti tik už nuopelnus sovietams!

— Ir tu man daug padėjai. Tikriaus...

— ...kan, tavo pažangį poziciją komunistinei re-voliucijai.

— Belaukdamas tavęs, pasidariau spaudos iškarpių. Noriu su tavimi įdomesnes aptarti.

Štai iš „Tiesos“ žinutė apie į Klaipėdą atvyks-tančius iš užjūrio jūreivius. Dienraštis 1968 m. rugpjūčio 11 d. rašo: „Jie (jūreiviai) sten-giasi išvesti iš doros kelio mūsų jaunimą, nu-pirkti jį nailonu ir kramtoma guma, pornogra-fija ir seksu.“ Tą straipsnį parašė trys vyrai.

SOS! Vyrams nepageidaujama konkurencija. Turi būti tam užkirstas kelias! Parvažiavęs, pa-rašyk ir patark, kad tos mergaitės taip pigiai, už vieną kramtomą gumą, nepasiduotų. Ge-riausia — tepakelia kainą ir vietof vienos gu-mos ima dvi. Oho, kapitalistai per daug pi-nigų irgi nemėto!

— Gera mintis! Įtrauksime į petilietką.

— Jei šitai nepadėtų, tai visus vyrus iš-lipancius uostan gulditi ant stalo ir...

— Šitai jau būtų per daug. (Svečias patik-rina ar uždaryti langai). Ne taip jau daug ten tų lietuvių ir yra.

— Tai gal ten kalbama apie Palvo ar-klio dainelę apdėnuotą lietuvių, kurių lū-

putės storos, dantukai reti, apie tas naujasias aukštaites...

— Na, kaip čia tau pasakyti. Mat, pas mus viskas eina pagal planą...

— Tiesa, ir pas jus pronografijos netrūks-ta. Kad ir J. Avyžiaus „Antplūdį“ apie tą Ado-mą ir Mildą visko ten prirašyta. Net labiau kraują sujūdina, negu kokie paveikslai. Juk žodis nepralenda pro ausis, kaip vėjas pro tvo-rą.

— Tiesa. Posmeliai labai skysti. Ar už sienos niekas negyvena?

— Ne. Ir mikrofonų niekur nėra.

— Matai, brolau, — tu nesužinosi, kas ji parašė. Bet tiek to. Neliskim į politiką. Aš atvažiuau tik tavęs aplankyti ir šiaip sau pa-sidairyti.

— Bet mes dar nepriejome prie reikalo. Iš eilėraščių užuominos „išmatoms skirta sava vieta“ aiškėja, kad eilėraščių rašė, sėdėdamas išvietė. Matyt, poetas sirgo chronišku vi-durių užkietėjimu. Septyni metai — nėra juokai. Taigi parvežk jam, brolau, aukštaitiš-ką užuojautą, kad teko taip sunkiai gimdyti tą poema. Net septynis metus. Net septynis. Ge-rai, kad našlaičiui dar akys neišsoko ant kak-tos.

— E! Tu jau vėl sukį į tą marksistinį ar estetinį realizmą.

— Ne ne. Aš taip sau. Tik dėl juoko.

— Bet poetui nebuvo juokas. Kertu, jóg tuziną pieštukų sugraužė. Bet suramink drau-g Algimantą, kad ne jį vieną šaltas prakaitas maudė. Ir jo bendramintis Justinas Marcinke-vičius daug liaudies turto nupūtė, kol parašė: „Šiandieninis Leninas“ poemą: „... vakare, prie tuščio lopo, kai eilėraščių ieškosiu, apie jį galvosiu; ir galvodamas apie rytojų, apie jį galvosiu.“ Nelengva buvo vis sėdėti prie tuščio lopo ir vis eilėraščių ieškoti, ypač kai reikia ir apie rytojų galvoti. Nežinau, kaip min-tinėle partija tą šventajam skirtą giesmę pri-ims, juoba, kad „ji“ visur parašė iš mažosios ko dievai paprastai nemėgsta. Didžiausias, matyt, visas nusaukdojo Baltakis, ir Justui spaustuve jų nebeišteko.

— Klausytis — turi kantrybės, bet nepa-

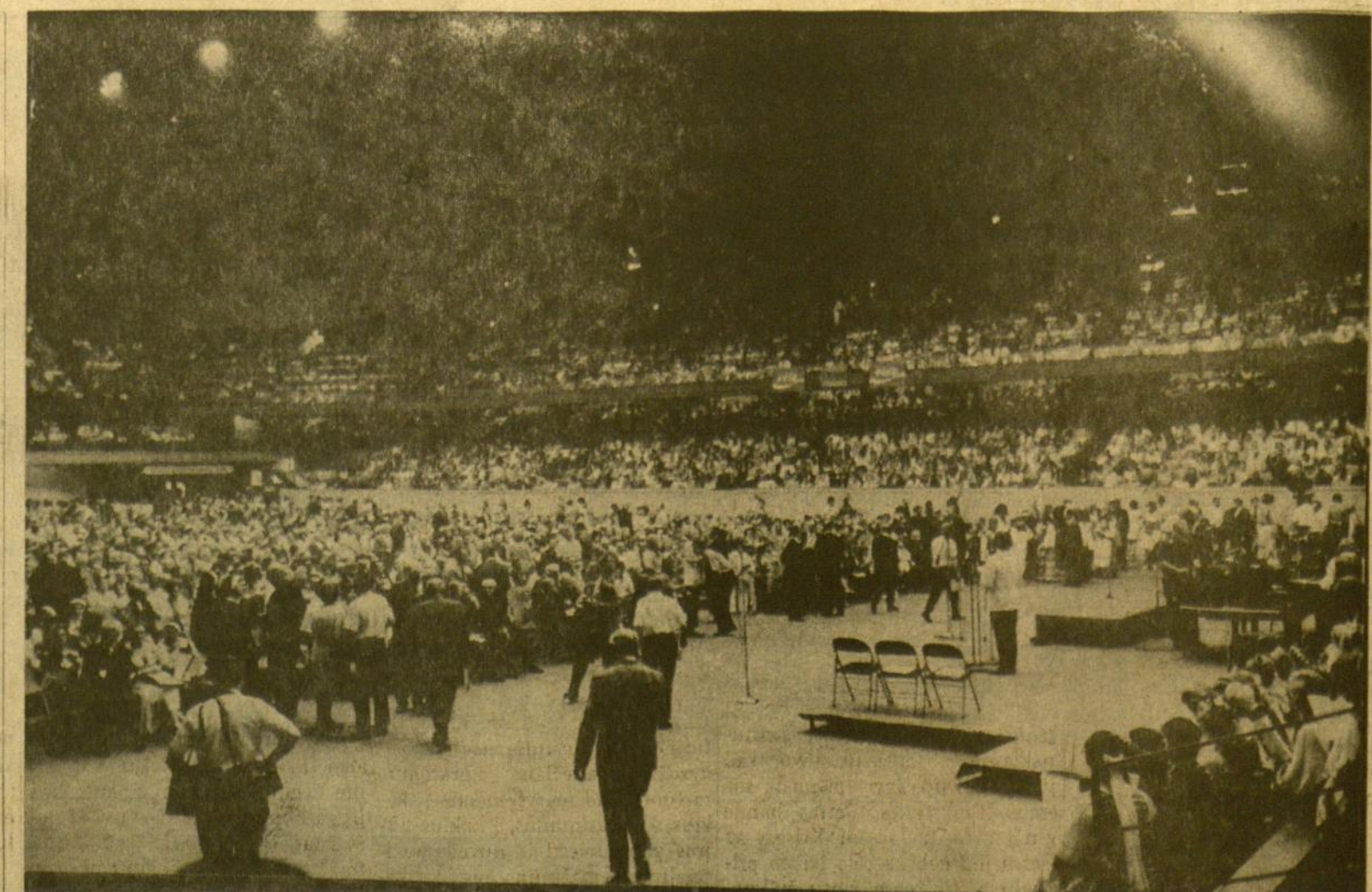
Rašau, Iljičau, apie mūsų amžių. Ir jus turėjau pasikviesti pemon, Nes ji be jūsų būtų nepilna. Ne tik kad nepilna. Be jūsų Ir visiškai nebūtų šios poemos.

Kai gedulu apsigaubė šalis, Suprasdama ko ji staiga neteko? — Aš dar ir gimęs nebuvau, Iljičau. Bet savo nerasdame testamente Jūs ir manes, našlaičio, neužmiršot. Iš jūsų milžiniško palikimo Ir aš kasdieną gaunu savo dalį. Ir su manim ją gauna milijonai. O jūsų palikimas nemažėja. Nes jis ne bankuot laikomas, O širdyse.

Į suvažiavimų visuos, Iljičau, Jūs buvot renkami delegatu. Tik nevisuos Jums leido tarti žodį. Tačiau Jūs ir tylėdami kalbėjot.

Ir mums padėjote surasti tiesą, Jūs — mūsų sąžinė, valia ir protas. Ir valandą lemtingą su Jumis Mes visados pasitariam, Iljičau.

Ne tik Paryžius, Londonas, Berlynas, Bet ir Hanojus tolimasis Jūs pažįsta. Lyg savas vaikštote Havanos gatvėm Ir sveikinate su barzdota vyrais.

Chicago Amfiteatras liepos 4 d. Tūkstantinės minios renkas į Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados Lietuvių Bendruomenių ketvirtąją Dainų šventę.

Nuotr. V. Noreikos

Krikščioniškasis racionalizmas ir pasamones liūnai

Diskusijos su kun. Vyt. Bagdanavičium, MIC

DR. GR. VALANCIUS

Kun. V. Bagdanavičius, komentuo-damas dr. Gr. Valančiaus „Laive“ ge-gužės 1 d. paskelbtą straipsnį „Reli-ginė lektūra“ parašė sakinį: „O kai iš tikėjimo suvokimo yra šalinamas pro-tingumas, tikėjimo išgyvenimas doro-si pasamones liūnai.“ Dr. Gr. Valan-cius, atsakydamas į tą pastabą, šiame straipsnyje kelia mintį, kad krikščio-nijon yra išbrovė per daug racionaliz-mo.

Red.

Nesugebu būti nei trumpas nei sistemingas nei tvarkingas minčių dėstyje. Ginčas tarp pro-tininko B. ir tikėjimininko V. —

būtų nei šis nei tas. O kad B. kia pažinimo tikėjime, o teklau-yra linkęs racionalizuoti, protau-ti ir pažinimu bazuoti tikėjimą, kad to racionalizavimo, protavi-o V. sako, — kuo mažiau racio-nalizmo, protavimo tikėjime, tuo geriau, — toks sakiny pasakytų daugiau, mintį išreikštų pilniau. Bet čia nėra jokio esminio prieštaravimo, o yra tik dalinis nesutarimas. Nesakau, kad nere-i-

ten prasideda tikėjimas. Raciona-listai, protininkai, perdėtai pasiti-kėdami savo protavimo pažini-mo galia, turi tendenciją žmo-giškojo pažinimo ribą stumti kuo toliau į tikėjimo teritoriją. Blo-giausiai, jie niekad nesako, grįž-kime — per toli nuėjome. Jie brenda vis toliau, tartum norėda-mi išbristi į kitą krantą ir ten susitikti Dievą su visais šventai-siais. Atseit, nori tikėjimą paversti žinojimu ar bent sujungti juos į vieną. Tai bevytiška; ir jie tai (Nukelta į 5 pusl.)

sakai, kada turiu verkti ar juoktis.

— Savo troboj gali ir verkti ir juoktis. Bet nepyk, broluži. Aš nesitikejau, kad tu Tary-bų Lietuvą per dantį trauksi. Atvažiuok, pa-matyk ir gal grįši prie ankstesnės nuomonės.

— Nikitos viešpatavimo laikais galvo-jau, bet dabar niekados. Pirmiausia aš Lietu-vos nematysiu. Uždarys Vilniaus gete pen-kioms dienoms ir grožėkis. Po to pavežios po burliokyne, pagarbinsi Lenina, Kremlų. Iškra-tys kišenių. Ir važiuok namo dainuodamas: „Ištuštėjo mano piniginė, tegyvuoją žemė ta-rybinė“...

— Ir Kauną galėsi pamatyti.

— Devintą fortą... Aš norėčiau pamatyti Praveniškių, Raimių miškelį, Cervenę...

— Ir vėl politiką.

— Turėsiu ką papasakoti saugumui Vil-niuje. Juk pakviečiau draugiškam pasikalbėji-mui visus, kurie lankosi užsieny. Pasiruošk išpažinėčiai. Nemanyk, kad Berlyno vado-to-jui darys išimti.

— Nei jau taip, nei ką. Kas atvažiuoja, niekas nesigailli.

— Prakeikia. Sekliai sekioja. Dvi valan-das reikia sugaišti telegramai pasiųsti. Neti-ki ar nenori tikėti. Paskaitysiu ką jūsų kny-gos rašo. Štai Leono Kiaulėlio „Pražūtinga profesija“. Paklausyk: „Atrodo, kad pusę sa-vo gyvenimo jūs praleidžiate eilėse, laukdami buto, vietos vaikų darželyje ar lopšelyje, bi-lieto ar čekio kasoje; laukiate savo eilės pirtys-e, poliklinikoje, valgyklose ir net laidotuvių biure.“

— Bet apie tas eiles yra ir kitaip galvo-jančių. Štai Antanas Pakalnis savo knygoj „Inteligentų klubas“ apie jas taip rašo: „Eilės grūdina žmogų, ugdo charakterį, stiprina kojų raumenis, moko laikyti pusiausvyrą. Pa-stovi žmogus porą valandų eilėje, jį gerai pa-glamžo, paniurko, ant nuospaudų užlipa ir tuoj matyti: tvirtas jis ar skystablauzdis.“

Iš tikrųjų, vardan žmonių sveikatingumo Pagalio paviljone visur rangėsi, vingiavo ei-lės be galo ir krašto. Net prie sulčių, kavos, degtukų, laikraščių ir išviečių. Jei kur nors eilė atrodėdavo nepakankamai ilga, ten tuo-jau pastatydavo bent porą ar trejetą aparatų,

ir klientas, pasimankštinęs vienoje eilėje, gau-davo taloną, leidžiantį laisvai stoti į kitą, o paskui į trečią ir ketvirtą.“

— Va, šitas tai teisybė rašo. Aš jį gerai pažįstu. Jis nusipelnęs liaudies gydytojas, svei-katos reikalų profesorius. Tarp kitko, nepasi-gyrus, geras mano draugas. Jis tik apie tai ra-šo, kas liaudžiai į kūną eina.

— Gražiai čia pasakyta —kas liaudžiai eina į kūną.

— Bet dar ne viskas. Kaip toj dainoj sako — dar toliau, dar bus gražiau. Ar nori dar dau-giau?

— Tik be politikos.

— Nepolitiškų knygų pas jus nėra. Var-vekliai nuo stogo — ir tie raudonai nudažy-ti. Bet dar viena ištraukėlė ir bus paskutinė. Tas pats autorius sako: „Tris kart per dieną po tris šaukštus rėcinus su galuberio druska. Pas-kui — galva į karštą orkaitę, kol akys pasi-darys žalia. O po to mes tau vėl šveisim sme-genis...“. Ir dar po to į bepročių namus, — paskui į Nerį arba iš ketvirtos aukšto — ir susidorota su liaudies priešu.

— Nesuprantu. Ir ko tu bijai. Juk priklausai Amerikos pažangiečiams. Esi savas. Tokių dalykų, kurių išgirdau iš tavo lūpų Lietuvoj negirdėjau.

— Ir negirdėsi. O jeigu nugirsi, tai niekas ir neišgelbės. Liudininkai taip pat nai-kinami, kaip ir diktatūros priešai. Beja, po Bra-zinkų, Kudirkos, Simokaičių, Kazlausko ir šimtų panašių tragedijų praregėjau. Jų krau-jas man praplovė akis. Pats sau priešu būti negaliu. Maskvos taryboms pastačiau kryžių.

Ir tavimi, brolau, aš nusivyliau. Iš tavo laiškų buvau suidaręs dar nuomonę, kad tu esi taurus lietuvis. O ką matau? Tu man pri-meni tą Alpių kalnų ožkelę, kuriai šeiminin-kas pririšo varpelį, kad nepasimestų. Ir tau kažkas pririšo varpelį, kad Amerikoj neišklys-tum iš kelio.

— Ir kur tu girdi tą varpelį?

— Girdžiu. Tau prikabinu baimę. Ir jos persekiojamas tu bijai net broliui prasižioti. Ir tau, matyt, galva pakaitino orkaitė ir ta-da iššveitė smegenis.

— Nei jau taip buvo, nei ką... Klausyk, ar čia nėra mikrofonų?..

Krikščioniškas realizmas ir pasąmonės liūnai

(Atkelta iš 4 psl.)

žino, tik retai prisipažįsta. Tai liūnai. Reikia jų vengti, kad nepaskęstum.

Liūno simbolio turinys

Beje, tai labai vykusiai kun. B. parinktas žodis. Liūnai nėra nei bala, nei purvas. Tai ne blogybė savyje, o tik pavojingas kelias. I bala breni — susipurvinsi, i liūnus breni — smengsi, kojomis žemės nesieki. Bala primena nuodėmę, liūnas — abejonę, netvirtą žemę po tikėjimo kojom. Bala — pagundai giminė, liūnas — skepticizmo brolis. Visi esame didesni ar mažesni racionalistai, protautojai.

Kad ir norėtu, negalėtu tokiu nebūti ir šias eilutes rašantis. Mane tik baimina, kad per toli einame, kad krikščioniškasis racionalizmas painioja, komplikuoja patį tikėjimą; ne artina, o kartais net tolia Dievą nuo mūsų. Kai jų traktatų, samprotavimų prisiskaitau, suka man galvą. Žinau, kad abejojimai nėra nuodėmė; kaip ir pagunda, jei ji ja po ranka nenuėini. Bet taip pat žinau, kad abejonė — tokia natūrali ir taip dažna mano viešnia ir kad pagunda — tokia saldi ir taip nenorom nuo jos nusi-suki. Kokios čia tos mūsų nuodėmės, kartais nuodėmklausiu ne-turi ką sakyti. Kažkokiu impulsu pradėsi kalbėti apie pagundas ir abejonę, dažnai tikintį veliančias i didesnes problemas bei sunkumus, negu pačios nuodėmės. Lengva sakyti, venk pagundų, nežiūrėk i moteris. Bet kaip išvengti, jei ant kiekvieno kampo sutin-ki trumpus sijonus, dailias kojy-tes. Arba vėl, — daugiau skaityk, vaikeli, pažink tikėjimą — išveng-si abejonų. Kaip sau norite, dau-giaut skaityti neapėjusiu, ir tai jau per daug. O blogiausia, kuo daugiau skaitai, tuo labiau abe-joji, o ne mažiau. Išskyrus, tur būt, tik šventraštį, ir tai tik Nau-jąjį Testamentą. Niekad jo skai-tymo nėra per daug, nors kelio-liktą kartą kartotum. Bet jame nerandi daug dalykų, apie ku-riuos taip mėgsta rašyti ir kal-bėti krikščioniškieji racio-nalistai, tariamai bandydami aiš-kinti tikėjimo dalykus ir proble-mas.

Protininkai neturi palaiminimo

Kalno pamoksle Kristus išvar-dina ilgą virtinę palaimintų: pa-laiminti nužeminti ir nekalto širdies, palaiminti kenčiantieji ir prispaustieji, palaiminti tokie ir tokie. Bet neradau, o neradau dėl to, kad nepasakyta — neparašy-ta; palaiminti žinantieji ir protingieji, palaiminti tie, kurie tu-ri žinojimą ir išmintį. Šimtus, šimtus kartų Kristus kalba apie tikėjimą; žymiai mažiau a-pie meilę, o visškai nekalka apie žinojimą ir tik prabėgom netie-siogiai apie išmintį. O juk išmin-tis nėra tas pat, kas žinojimas. Išmintingų gali būti ir nežinan-tis, o žinantis nebūtinai yra iš-mintingas. Kalbėdamas apie bū-simus persekiojimus, Kristus įspėja apaštalus: Kai atves jus pas jūsų persekiotojus, pastatys prieš teisėjus, nesirūpinkite (sic) ką sakysite, kaip ginsitės, tai bus jums pasakyta tą momentą. Tai reiškia, tik turėkite tikėjimą, ir Sv. Dvasia kalbės jūsų lūpomis ir liežuviais. Kiekvieną kartą, taip kiekvieną, kai Kristus išgydė ak-lus, raupsočius, paraližuotus — jis visuomet jiems sakė: tikėjimas tave išgelbėjo, įtikėjai — prare-gėjai, imk savo guolį, vaikščio-k ir tikėk etc. etc. Kai Petras ban-dė eiti pasitikti Kristų Galilejos ežero paviršium ateinantį, jis ė-mė skęsti ir šauktis pagalbos. Jis nepasakė Petriui: — kvailėli mie-las, nesupranti ir neišmanai, kaip vandenimi vaikščioji, o tik pabarė, sakdamas — žmogus mažo tikėjimo. Taigi, trūko jam tikėjimo, o ne žinojimo. Kiek be-žinotum, niekad nežinosi tiek,

kad galėtum be specialių priemo-nių ir basom kojom vandeniu ei-ti.

Mylėti sunkiau, kaip tikėti

Pereidami iš tikėjimo i meilę, šventraštį užtinkame įsidėmė-tų epizodų ir meilės atžvilgiu. Triskart Kristus klausė Petro, ar tu myli mane. Trečiukart klauiamas, Petras lyg nusigando, su-sirūpino ir su nekantrumu teat-sakė: —kam klausi. Viešpatie, juk tu žinai. Petro susirūpini-mas žmogiškai lengvai suprantamas. Jis bijojo vėl išsišokti, kaip anoj nelemtoji konfrontacijos kry-žiaus kančios išvakarėse: — pirm nei gaidys pragys, triskart manęs išsižadėsi. Tai buvo jau antras Petro bandymas. Gai-džio epizodas prie tų bandymų nepriklauso, nes tuomet Kristus neklauė, o tik konstatavo, kad jūs visi, kaip avys, piemenį su-ėmus, išlakstysite. Petras bandė ginčyti, tik ne aš... ir Kristus su Petru jau nebekalbėjo iki po pri-sikėlimo, tik, porą kartų žvilgte-rėjęs, jį pravirkdė.

Pirmame bandyme Kristus klausė Petrą, ką kiti sako apie jį ir kuo jis pats laiko jį esant. Pet-ras stipriai ir nei truputi neabe-jodamas atsakė: Tu esi gyvojo Dievo Sūnus. Antru ir treči-ukart jo neklauė, kaip tai darė antrame bandyme. Šie epizodai gali turėti dvejopą reikšmę. Petro tikėjimas buvo stipresnis, kaip jo meilė Kristui, arba apskritai mylėti yra sunkiau, kaip tikėti. Greičiausia — abiejų atveju kom-binacija. Taip suprantant, ir "Quo vadis" legenda pasitvirtin-tų. Petras bėgo iš Romos ne dėl to, kad jo tikėjimas sumažėjo, bet kad jis meilėje neištesėjo. Tik meile persunktas tikėjimas yra tikras, neįveikiamas, kalnus ver-čiantis tikėjimas. Dievas yra mei-lė. Jei ji tiki, turi jį ir mylėti. Ki-taip tavo tikėjimas nepilnas, tra-pus, drungnas.

Meilės trūksta hierarchijoje

Štai dėl ko Kristus meilės įsta-tymą laiko svarbiausiu ir pastato ją aukščiausiai net už patį tikėjimą. Nors, iš kitos pusės, — be tikė-jimo nebus nė meilės, nes negali mylėti to, i ką netiki. Žinoma, Kristus žinojo, kad Petras ban-dys, jo meilėje sušlubavęs, bėgti iš Romos, ir kad jis pats Petrą Romon sugrąžins. Lygiai jis žino-jo, kad jo vietininko Petro sos-tan atsitsės visa ilga eilė nevertų popiežių. Jei jų tarpe pilnų be-dievių gal ir nebuvo, tai su men-kučiu tikėjimu ir visai be meilės Kristui tikrai buvo. Jie nesugri-ovė Bažnyčios tik dėl to, kad pats Kristus neleido jiems to padaryti. Taip, kaip sakramentų tikrumas nepriklauso nuo jų teikėjo — dva-sininko dorovingumo. Popiežium yra buvęs keturiolikmetis berni-ukas, buvo toks, kuris tiarą už pi-nigus nupirko, ir visa eilė tokių, kurių šalininkai ginklais ir žu-dymais nugalėjo kitų kandidatų šalininkus. Žinodami, kad ir pra-garo vartai nenugalės... turėkime drąsos, mielas Redaktoriau, vieną kitą ir vardais suminėti. Štai: Teo-filekų "dinastija" — Jonas XII ir Benediktas IX-ame šimtmetyje, Dantės ir Glotto išgarsintasis "Europos imperatorius" Bonifa-cas VIII (1294-1303), Urbonas VI (1378 - 1389); ispanų didikas Borgia — Aleksandras VI (1492 - 1503) ir renesanso mecenatų Florencijos didikų Medici "dinas-tija" — Leonas X ir Klemen-sas VII (1513 - 1534) parduvinę indulgencijas (atlaisdus), suskal-dę Vakarų krikščionybę. Tarp pastarųjų dviejų, padorių kardi-nalų daugumos išrinktas, pado-rus Adrijonas VI (1522-23) ban-dė atstatyti tvarką, bet Medici uzurpatoriai jį sumalė, ir geras olandas greit mirė sutrinta širdi-mi. Vežimas dar kurį laiką rei-dėjo žemyn. Bet nenuriedėjo ir nesudūž, kaip ir buvo Kristus pažadėjęs.

Protininkai nėra šventieji tėvai

Ir ką pasakysite, dauguma šių nevertėlių, o ypač Bonifacas VIII buvo labai aukšto intelekto vy-rai, blizgėjo administraciniais, diplomatiniais, mokslų ir menų talentais. Medici žėrėjo pagoni-ka renesanso kultūra. Tai buvo taipgi protininkai, racionalistai, atseit, žmonės žinojimo, bet be krislo krikščioniško tikėjimo ir meilės. Neliepkite man jų šven-tais tėvais vadinti, nes jie, aiman, tokiais nebuvo. O Benediktas IX — tik išlepes, išdykęs Tusculum mažametis grafiukas. Visa tai mi-niu tam, kad tikėjimo, meilės ir pažinimo pradai religijoje apskri-tai ir Bažnyčioje specialiai, būtų matomi tinkamoje ir ryškioj perspektyvoje, tegu sau ir i kraš-tutinę ribą nustumtoje. Tik pa-vyzdžiū paliečiau hierarchinę viršūnę, kad paryškčiau i ko-kius, kraštutinumus, i kokius liū-nus gali nuvesti ir nuveda racio-nalizmas, pažinimo prado iškė-limas tikėjimo ir meilės saskai-ton. Mano oponento B. Tai ne-liečia. Aiman, jis labai toli nuo šio priekaišto. Teryskinu savo poziciją ir teturiu kuklų norą i-spėti oponentą: neik per toli i pa-žinimą, negrimsk per giliai i ra-cionalizmo liūnus. Nieko neprarasi-me, daug nežinodami, daug prarasi-me, turėdami menką tikėji-mą ir tik drungną meilę.

Pažinimas — nėra dorybė

Turime gražią, Bažnyčios nu-rodytą, dorybių trejybę: Tikėji-mas, Viltis ir Meilė. Tegul ši tre-jukė būtų išplėsta ir net penkioli-ka kartų padidinta, vis tiek ten vargu patektų žinojimas — pa-žinimas. Nepatektų, nes tai jokia dorybė, o tik netiesioginė priemo-nė, būdas tų dorybių siekti. Ir tai tik jei ribotai ir atsargiai nau-dojama priemonė, nes dažnai ra-cionalizavimas daugiau aptem-do, kaip apšviečia, daugiau su-komplikuoja, supainioja, kaip iš-painioja.

"Summa theologica", aiškinan-tį šventraštį, naudoja, tur būt, daugiau žodžių, negu yra visame N. Testamente, kuris aiškina-mas. Gerai žinome, koks buvo Akviniečio ir dominikonų tiks-las. O įvesdinti Evangelijų — teologijos mokslą i tuomet stei-giamą "pažinimo" įstaigų — uni-versitetų programą. Sukurti Dievo mokslo sistemą. Asyžietis jos neskaitė, nes jau buvo mires. Nesunku įspėti Pranciškaus reak-ciją. Jis būtų pasakęs: čia yra tik 10 proc. Kristaus, 50 proc. To-mo, 20 proc. Aristotelio ir liku-tis Augustino.

Ar pažinimas gali nustatyti šventumo laipsnį?

Aš nejuokauju, o tas perdėtas bandymai visai suracionalinti ti tikėjimo dalykus, mane kartais labai, net iki nusiminimo baimi-na. Nueinama net iki bandymo pasisavinti paties Dievo preroga-tivas. Šventraštį užtinkame Kris-taus nurodymus, kaip pavyz-džiui: Kam atleisite žemeje, tam bus atleista ir danguje; ką suri-šite žemeje, bus suriša ir dangu-je etc. Bet aš neradau nurody-mo: ką žemeje vadinsite šventu, taip jį vadinsime ir danguje. Ne dėl to, kad abejočiau šventumu ir šventaisiais. Aiman, kaip stip-riai tikiu i apaštalų, kankinių ir daugybės kitų šventumą, ką jau bekalbėti apie pačios Marijos šventumą. Tik nesuprantu, kaip žmogiškasis pažinimas gali nusta-

Ketvirtosios Amerikos ir Kanados lietuvių Dainų šventės akimirka Chicagos Amfiteatre, prieš suskambant Amerikos ir Lietuvos himnams šventės atidaryme. Pirmoje eilėje iš kairės i dešinę sėdi: šventės dirigentas B. Budriūnas, draugo redaktorius kun. J. Prunskis, muzikas N. Kulys, pianistas M. Motekaitis, pianistė R. Apeikytė, solistė P. Blickienė, solistas J. Vaznelis, dirig. V. Mamaitis, dirig. V. Verikaitis, dirig. A. Kačanauskas, dirig. P. Armonas, dirig. B. Jonušas, dirig. St. Slizys ir dirig. F. Strolia. Nuotr. V. Noreikos

tyti šventumo laipsnį; o rimtai abejeju, kodėl popiežių vadina-me šventuoju tėvu. Žinant, kad jis gali būti ir dažnai yra visai ne-šventas, o tik šiaip sau geras, mielas, senas ir baltas tėvelis. Labai pritiktų užuot šventuoju tėvu vadinti jį Vyriausiu Kuni-gu (Pontifex Maximus) arba Dievo Tarnu tarnu (Servus ser-vorum Dei). Abu titulai istori-niai, nesvetimi. O kai dėl šventų-jų, palikčiau tuos titulus, kuris juos turi, o naujiems duočiau pa-laimintųjų titulus. Neretai kal-bėdamas su nekatalikais apie krikščionių vienybę, susiduriu su sunkumais juos įtikinti, kad tai menka kliūtis visų krikščionių vienybei pasiekti. Jiems atrodo, išmetus antrąjį vardą, būtų la-biaai priimtina tokia Bažnyčios titulu bei vardu litaniija: Kristus, Marija, šventieji, Bažnyčios Tė-vai, Bažnyčios Daktarai, Bažny-čios palaimintieji ir Vyriausias kunigas. Man atšakius, kad geriau be vienybės, kaip be Mari-jos, diskusija paprastai užsibaigia be susitarimo.

Per daug protinių instrumentų

Aiman, tie katalikų protinin-kai per 19 šimtmečių tiek prira-cionalizavo, tiek to "Tikėjimo pa-žinimo" priemonių ir instrumen-tų prikrovė, stačiai krūvų krūvos, kalnai ir kalnynai. Tomų tomų kanonų, šimtai tomų teologijos sumų ir traktatų, dešimtys, jei ne šimtai, visokių liturginių prie-monių, rūbų ir indų, įvairių įvai-riausių spalvų ir formų, kiekvie-nas atskiru pavadinimu ir paskir-timi, o jau tas komplikotumas, įvairumas visų tų ritualų ir cere-monių, kiekvienai progai vis ki-tokių, neišpasakytas. (Nestab-dyk, Redaktoriau, dogmų neliė-čiu, o tik racionalistų priglavo-tą administraciją kritikuoju.)

Pro visą tą milžinišką "racio-nališkų tikėjimo priemonių" krū-vą nė pačios Bažnyčios galvos — Kristaus nebematai. O jei ir ma-tai, jis beatrodo taip labai jau ne-bepanašus i istorinį, tikrovinį Kristų — Žmogų. O jei protau-jama (racionalistinis) pažini-mas?) bandyti jį rodyti tokį (di-deliai blizgantį), kaip jis dangu-je atrodo, tuščia pastanga. Vis tiek neišprotausimė, nes anas krantas per toli nuo mūsų paži-nimo galios. Prisipažinkime ver-čiau esą bejėgiai pažinti ir grįž-kime nusizeminę i Tikėjimą, Vil-tį, Meilę, o grįžę pasilinkime ir melskime atleidimo dėl mūsų tuš-čios puikybės, — o, aš daug ži-nau.

Klausimai, kurie kyla

Prieš pereidamas iš krikščio-niškojo racionalizmo i pasąmo-

nės liūnus (apie šiuos trumpiau kalbėsiu), norėčiau dar nors trumpai, prabėgom sustoti prie esmingai skirtingo Magdalenos ir Judo nuodėmių pobūdžio.

Antras klausimas, kodėl taip labai nesėkmingos yra racio-nalistų teologų - egzgetų pas-tangos atskirti Senojo Testamen-

to faktų, nuo mitologijos, kai vi-si gerai žinome, ten mitologijos apščiai esant. O gal tų pastangų nepakankamai daroma, ar sąmo-ningai vengiama.

Trečias klausimėlis, kodėl Kris-tus visus taip jau meiliai guo-džia, gydo, stiprina ir kartais at-rodo net per lengvai visiems nuo-

dėmes atleidžia, o Senojo Įstaty-mo kunigus, fariziejus — rašto žinovus taip jau be pasigailėjimo čaižo, net pabaltintais grabais juos vadindamas?

Ir ketvirtas, paskutinis punk-tas, kaip yra dabar su tradicinė-mis teologinėmis sistemomis (paulistine, patristine, scholasti-ne - tomistine, neo-scholastine ir dar kitomis)? Kaip su tradicinė-mis seminarijų ir teologijos fa-kultetų disciplinomis, ar vis dar kemsama i vargšų kunigėlių gal-vas ta pati milžiniška "tikėjimo pažinimo" šakų eilė (fundamen-talinė, moralinė, pastoralinė, šventraštis, kanonai, sociologija, Bažn. istorija, liturgika, apologe-tika, teodiceja, etika, logika, psi-chologija, ped. metodologija etc. etc. — nesuskaitau, nebežinau)? Kaip ten su biologija, psichologi-ja, psichiatrija, ekologija?

Jei taip tebėra, gal kiek ir re-formuotai, tai nė nereiktų per-daug stebėtis, kad net priekpama aišbės racionalistų, filosofų - pro-tininkų, ir kam bekaršinti galvą dėl tikėjimininkų ir meilinininkų, galvojama, gal būt — jie savaime tokiais yra ar tokiais pasida-rys be teologinio mokslo įstaigų pagalbos.

(bus daugiau)

Ir vėl kviečiamos mergaitės (nuo 7 iki 16 metų)

I LIETUVAIČIŲ STOVYKLA

nuo liepos 18 d. iki rugp. 1 d.

DAINAVOJE, Manchester, Mich. (iš Chicagos bus nuvežama auto-busu)

Veda: Nekaltai Pradėtosios Mari-jos Seserys iš Putnam, Conn.

Informacijos ir registracija:

Senuo M. Paulė

DAINAVA

15100 Austin Rd.

Manchester, Mich. 48158

Telefonas (313) 428-8394

Clevelando apylinkėje:

I. Bublienė

23430 Harms Rd.

Richmond Hgh, Ohio 44121

Telef. 481-8854.

J. Klorigienė

1543 Holmden Rd.

So. Euclid, Ohio 44121

Telef. 291-3607.

Viešas iš pirmųjų (1960) stovyklautojų Dainavoje. Dešinėje ses. M. Paulė, kuri vadovaus siemetinei lietuvių stovyklai.

Chicagoje:
K. Bradanienė
6515 So. Rockwell St.
Chicago, Ill. 60629
Telef. 776-9275.

Lemonto apylinkėje:
A. Kamantienė
17 W. 722 69th St.
Darien, Ill. 60559
Telef. 386-7451.

JEI JŲS NORITE SIŲSTI
SIUNTINIŲ DOVANAS I LIETUVĄ
IR VISAS USSR DALIS,
NAUDOKITĖS. PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešpoysltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvai-riausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

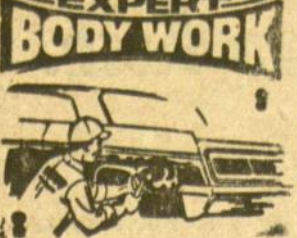
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŲSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	11218-485 McDONALD AVE	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BEECHER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	PO 8-4507
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	HE 5-1654
ALLENSTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	DU 5-6550
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	HU 6-2818
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	DI 2-4240
BAITIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	TX 5-0700
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	365-6780
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	249-6216
HARTFORD 8, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	HE 5-6368
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	475-9746
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	PR 1-0096
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	365-6740
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	AN 8-1120
SO. BOSTON, MASS.	306 W. BROADWAY	EX 2-0306
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DETTITZ AVENUE	381-8997
HARVAY, N. J.	47 E. MILTON AVENUE	

PROGRESS-PAŽANGA
COLLISION EXPERTS
A. & J. STANEVICIUS
(Fender) Pilnas Pataisymas.
Transmissions — Dažymas — Motoro
— Karoserijos (Body) ir Sparnų darbas
2637 W. 47th St., tel. 523-1249
Chicago, Illinois 60632

EXPERT BODY WORK

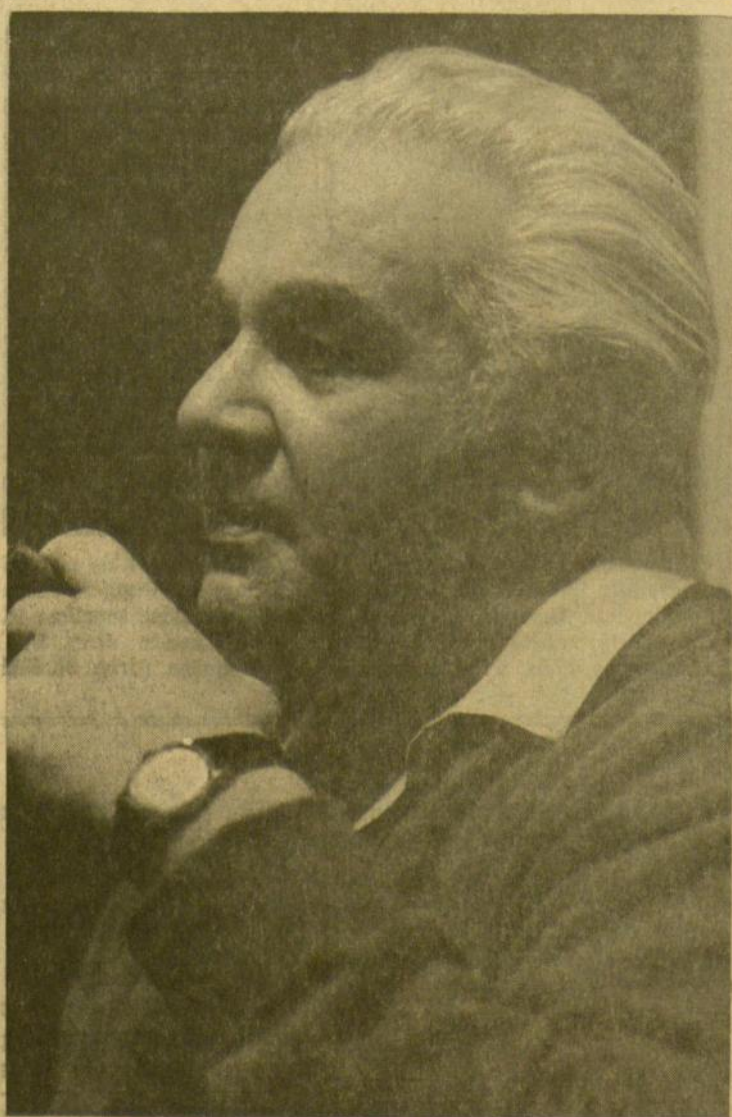
Vytautui Marijošiui 60 metų

Žyriam mūsų dirigentui ir muzikos pedagogui profesorui Vytautui Marijošiui š. m. liepos mėn. 10 d. (šiandien) sueina 60 metų. Jubilatas yra viena iš ryškiųjų mūsų muzikinio gyvenimo figūrų, dar prieš antrąjį pasaulinį karą plačiai išsimokslinęs Vakarų Europos, ypač Prancūzijos, muzikinius centrus. Pastarajame nepriklausomos Lietuvos penkmetį kūrybingai reikišis kaip simfoninio orkestro dirigentas ne vien Lietuvoje, bet ir užsienyje. Buvo taipgi valstybinės mūsų operos vyr. dirigentu ir jos meno vadovu, dėtė dirigavimą ir vadovavo operos klasei konservatorijoje.

Pokario metais prof. Vytautas Marijošius, atvykęs į Jungtines Amerikos Vasties, gana greitai įsijungė į akademinę amerikiečių muzikinį gyvenimą. Tačiau neatšokdamas ir nuo lietuviškojo muzikos kelio. Jau netrukus pastaruoju laikotarpiu, profesorius dėtė diriguodamas amerikiečių simfoniniams orkestrams ir vadovaudamas įvairiems muzikos festivaliams, jis ne kar-

tą ant savo pečių išnešė vieno ar kito lietuviškojo muzikinio įvykio našta. Apie daugiau ir nekalbant, užtenka tik prisiminti du pastaruosius: pernai Chicagoje Lietuvių operos sezono jo diriguoat ir jam vadovaujant parengtą Verdi "Likimo galią" ir ateitininkijos kongrese jo suplanuotą ir Chicago Orchestra Hall diriguoat įspūdingą simfoninės muzikos koncertą, kuriame Amerikoje pirmą kartą buvo atlikta M. K. Čiurlionio simfoninė poema "Jūra".

Dirbdamas su Chicagoje Lietuvių opera, jubilatas iškėlė idėją minti, jog reikia rasti tris lietuvių kompozitorius ir tris libretistus sukurti trim trumpom. vienu vakaru atliekamom, lietuviškom operom. Jis pats ėmėsi ir iniciatyvos šiam sumanymui organizuoti. Kiek tenka nugirsti, profesorius ir šiandien nėra anos minties atsisakęs, ji nėra užmesta, ji jau turi savo eigą. Visi muzikos mylėtojai laukia ano sumanymo brandaus vaisiaus, linkėdami jaunam, energingam sukurtojui simfoniniams orkestrams ir vadovaudamas įvairiems muzikos festivaliams, jis ne kar-

Prof. Vytautas Marijošius

Nuotr. V. Maželis

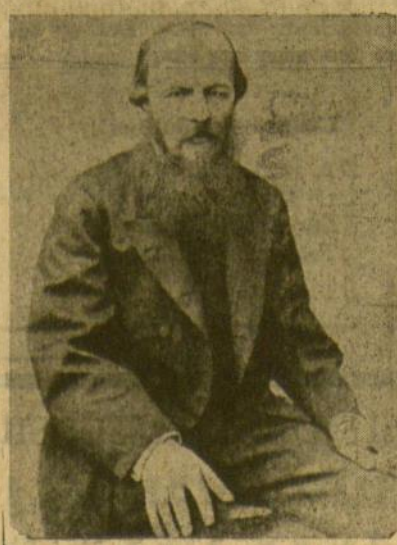
Sielos kontrastai organiškaj formoj Dostojevskio kūryboj

P. MELNIKAS

Blogio ir gėrio kontrastai, jų dualizmas, žmogaus kančia, psichologinis srautas ir organišką formą F. Dostojevskio (1821—1881) raštuose neabejotinai charakterizuoja jį, kaip gily žmogų ir rašytoją. Visa serija nelaimingų įvykių, apsunkinusi jo epilepsiją, apkartino jo gyvenimą, bet jis visa tai, net ištrėmimą į Sibiją, aprašė "Užrašai iš mirusių namo" 1862, priešė lyg būtiną, nors gyvenimo pakista, proga "atpirti žmogaus nuodėmes". Jo įsitikinimas, kad žmogus reikia atgailoti, kad jis bus išgelbėtas, tik perėjęs per ilgą kančios taką, tapo jo visų raštų moto. Ir jam, kaip Tolstojui, daug kas nepatiko iš to, ką jis matė. Ir jis, kaip Tolstojus, buvo priešingas Vakarams ir nepakentė vakarietiškos įtakos Rusijoj.

Taipgi, tapęs net panslavistu, užsikrėtęs dar šiandien gyva idėja, kad Rusija, rusai ir ortodoksine krikščionybė išgelbės žmoniją, t. y. visą pasaulį, padaro jį idealistą, taikos apšalinu, pranašu, ar, kaip Tolstojų, kartais ecentriku, bet geru rašytoju.

Jis giliai neriasi "Nusikaltime ir bausmėje" ir žmogaus — žudiko vidinį pasaulį, į psichologinį nusikaltimo aspektą, o tokiame "Lošėjuje" ir patologišką obsesiją lošti, išlošti ir pralošti "žemišką" pinigą, kurio jam dažnai trūko. Tapęs konservatyviu žmogumi ir susitaikęs (pats, ar caro priverstas) su gyvenimu, jis vis dar nerimo ir jautė savyje savotišką dualizmą, vidinę kovą tarp blogio ir gėrio, kuri aptinkama jau pirmame jo veikalė "Dvojnė" (1846). Šitas vidinis konfliktas dramatiškai perduotas ir "Nusikaltime ir bausmėje" ir "Broliuos Karamazovuos". Pastarajame ne taip intensyviai, bet su nauju miestriškumu ir gausene gama keičiausių charakterių, su dostojevskiška intriga — žmogaus nuodėmė, su visom komplikuotom ir nežinomom žmogaus obsesijų motyva-

F. Dostojevskis

cijom ir tos motyvacijos problemų plonybėmis.

Abiejuose veikaluose veržlus nėrimasis į žmogaus minties gilumas, jų, jų gilumų, atradimas ir po to kylanti nuostaba žmogaus sielos pasaulio kontrastais yra Dostojevskio obsesijų ir žmogaus blogio ir gėrio ieškojimų rezultatai. Kartais jie labai komplikuoti, gal net freudiškai neišaiškinami, ir gal todėl jis raštuose dažnai vartoja tokį rašymo metodą, kurį šiandien gal pavadintume srautu. Srautas (stream of consciousness) metodas, kur idėjos, vaizdai, sensacijos, atsiminimai, intucija teka be galo be perstojo žmogaus mintyse, kaip kokiam filmo montaže laužyta - chaotiška eiga, jau buvo vartotas ne tik šių dienų rašytojų I. Joyce, D. Richardson, W. Wolf, W. Faulkner, bet ir seniau, dar prieš Dostojevskį, mažiau intensyvioj formoj (F. Cooper, Dickens ir Melville).

Dėl to srauto ir ištėsto vaizdavimo Dostojevskio scenos dažnai yra labai ilgos (ilgiausios literatūroje), gal net per ilgos nekantriam moderniam skaitytojui ir tėsiasi kartais per 70 puslapių, ir nenuostabu, kad jis kartais padaro klaidas, pavartodamas raportą, lyg ekspoziciją, ir tuoj paaiškindamas jį scena, lyg raporto demonstraciją, tuo būdu stumdamas veik-

mą į priekį dviem antagonistiniams būdais. Šitai jam kritiku prikišama. Bet ir jis pripažino šiuos ir kitus sunkumus su intriga dėl per didelio romano medžiagos bagažo. Vienaime savo laiške jis yra pasakęs: aš niekad negaliu sukontroliuoti mano medžiagos; kai rašau romaną, aš perkraunu jį atskirais įvykiais ir epizodais, ir todėl visumai trūksta proporcijos ir harmonijos... kaip baisiai dėl to teko man vargti, kankintis, ypač kai aš pats visa tai žinau ir matau, kad visa tai nedera...

Dėl anos kontrolės romanuose A. Gide yra panašiai išsireiškęs, šnekėdamas apie anglių rašy ojus. Girdi, jie niekad nesuprato, kad kontrolė ir išmetimas to, kas nereikalinga romanui, yra pirmoji ir pagrindinė meno taisyklė. Ir A. Trollope tai patvirtino: romane neturėtų būti nereikalingų epizodų, kiekvienas sakiny, kiekvienas žodis turėtų pasakoti įvykį; epizodai tik nemaloniai išblaško skaitytojo dėmesį. Ar jie teisingi?

Cia Dostojevskis ir susidūrė su dažnai diskutuojama problema: ar intriga, įvykis, nėra varžtai, lyg tironija rašytojui? Juk intriga verčia charakterius pasirodyti tokiais, kokiais paverčia juos autoriaus išgalvotas įvykis. Jie tampa tik funkcionalūs, tik nustatytos intrigos vergai. Dostojevskis (ir H. James) — pereinamojo laikotarpio — iš "intrigos" į kompleksinę romaną — rašytojai jautė, kad nustatytos intrigos įtironija pasidare jiems nepakenčiama. Abu jie žinojo, savo jausmais jautė tiek daug (gal net per daug), kad galėtų įsakyti ir prispirti savo charakterius marširuoti ir veikti pagal taisyklą, intrigos nustatytą jiems kelią.

Juk komplikuojus charakterius dar prieš juos kūrė jau Šekspyras ir Stendal? Nuosakūs charakteriai egzistuoja tik intriga pagrįstoj populiarioj dramoj. "Irracionalūs charakteriai iš dramos turėtų būti pašalinti", sakė tik Aristotelis. Dostojevskis su juo nesutiko, ir todėl jo komplikuoat charakteris buvo naujas romanų žanro literatūroje ir jo romanai turi vadinamą "organišką formą".

Bet vėl, ar gyvenimas yra "organiška forma", ar jis yra sujauktas reikalas? Atrodo, kad taip yra. Gyvenimas neturi intrigos, tik "patterns" ir formas. Mes gimstame, augame, senstame ir mirštame. Tai ir yra "didžioji gyvenimo organišką forma." Tarpe šito mes dar einame į mokyklą, įsimylim, tuokiamės, susilaukiame vaikų. Mes jais rūpinamės, stengiamės jiems padėti, išsiskiriam su jais, kai jie užauga, ir tai sudaro gyvenimo "epizodus", "noveles". Gyvenimas yra paprastas. Ar jis vertas, kaip vienetas ir visuma literatūrinio dėmesio, ar tik kaip dalis žudiko, lošėjo, idioat ir kitų obsesijų motyvacijai. Dar šiandien ekspresionistai ir modernūs rašytojai mėgina į tai ir į įvykio prasmės ir pačios lit. kūrybinės linkmės ieškojimą kaip nors atsakyti. Tai nėra lengva.

Bet nežiūrint į kai kurias kritikas ir ginčus, kalbant apie Dostojevskį, jo gabumas pažinti ir charakterių mintyse įveikti plonybes ir meistriškai jas aprašyti yra gal pats didžiausias jo siekimas ir pasisekimas. Gal didesnis už bet kurio kito, prieš jį priešpastatyto, rašytojo. Jei prie to pridėsime ir jo viltis, išreikštas raštuose, kad broliška meilė gali sujungti visas klases, gali sujungti taikoje ir visą žmoniją, šiais metais, praėjus 90 m. nuo jo mirties, tai yra labai daug.

Ne tik literatūriniai, bet ir pasaulėžiūriniai jo raštai ir šiandien dar naujai išleidžiamos studijos, užrašai ir jo romanų charakterių studijos — puodrašai (žiūr. š. m. N. Y. R. of Bks) literatūrai, bet gal ir visuomenininkui, net pasaulio taikos ieškojams gal būtų aktualūs? Dostojevskis gi sprendžia amžinas problemas, surištas su žmogaus sielos, gėrio ir blogio kontrastais, religinį įsitikinimą ir grožiniame rašte gal geriausiai perduoda organišką formą "Kam ir kodėl mes čia gyvename?" klausimą.

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai priinama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

★ AR JŪSŲ NAMAS YRA PER MAŽAS JŪSŲ ŠEIMAI?

★ AR JŪSŲ KROSNIS PASENO?

★ AR VASAROS KARŠČIAMS UŽEJUS NENORETUMET KVEPUOTI GRYNU SALTU ORU?

★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda paskolas prieinamoms ir patogioms išlygoms, \$500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat. 9 to 12:30.

JAV vienuolė Vatikano tarnyboj

JAV vienuolė sesuo Tadėja Kelly, 54 m. amžiaus, paskirta vadovauti vienam administraciniam Vatikano postui. Vienuolių kongr. seselių padaliniai. S. Kelly nuo 1937 m. prikauso vadinamam Presentation of Mary vienuolynui San Francisco mieste. Anksčiau ji buvo prancūzų kalbos dėstytoja Katalikų universitete Washington. Vatikano suvažiavimo metu ji dalyvavo studijose tema Vienuolė moderniajame pasaulyje. Tame padaliny anksčiau tedirbo vyrai, bet dabar priimama ir daugiau seselių vienuolių.

Mirė automobilis paliktas kūdikis

Motina su keturiais vaikais pirknikavo prie Diamond Lake, netoli Mundelain, Mažas, 23 mė-

PETE'S AUTO REPAIR

Taisau MOTORUS, STABDŽIUS, Transmisijas, Starterius, Alternatorius, Motor. Tune-up, ir kitus patalysimus. PETRAS PISNYS, sav., 6211-15 South Damen Avenue — TEL. 737-3988.

nesių kūdikis Edward P. Bucaro buvo paliktas automobily. Kai šeima po keturių valandų grįžo prie automobilio, kūdikis buvo mirtinai nutroškęs karštojo mašinoj, kurios langai buvo uždaryti. Motina sako buvusi palikusi vieną langą pravirą. Gal būt kūdikis pats jį užsuko.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS

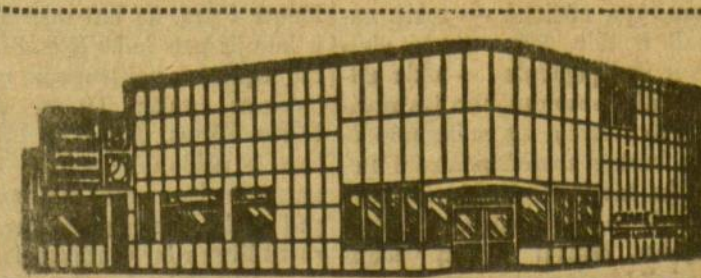
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PProspect 6-8998

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4 %

5 %

Mokamas už Vieno Mėty Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

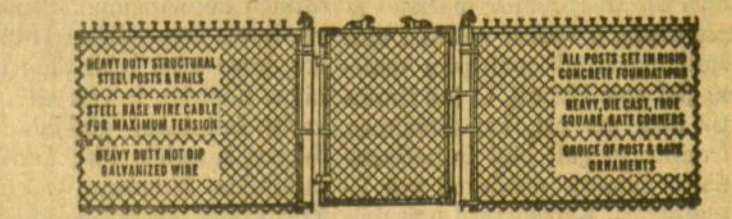
Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMICIUS NUO 1 D Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

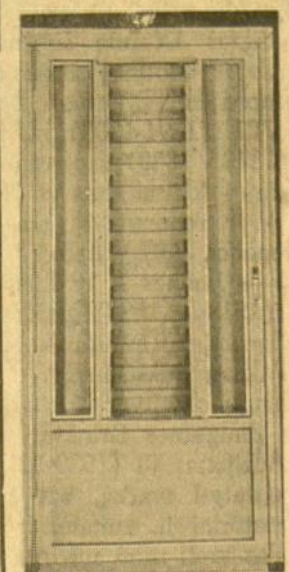
VALANDOS PIRMADIENI KETVIRTADIENI 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRADIENI PENKTADIENI 9 v. r. iki 5 v. v. Trečiadienį uždaryta

PASKUTINIAI NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKŲ PRISIMINIMAI... Dar turime pardavimui baigiančių pranykti lietuviškų monetų. 5 litų — J. Basanavičius, 10 litų — Vytautas Didysis, 10 litų — prez. A. Smetona ir kitos. Kainorastis pareikalavus. P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver, B. C., CANADA

DENGIA ME STOGUS

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.

Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I

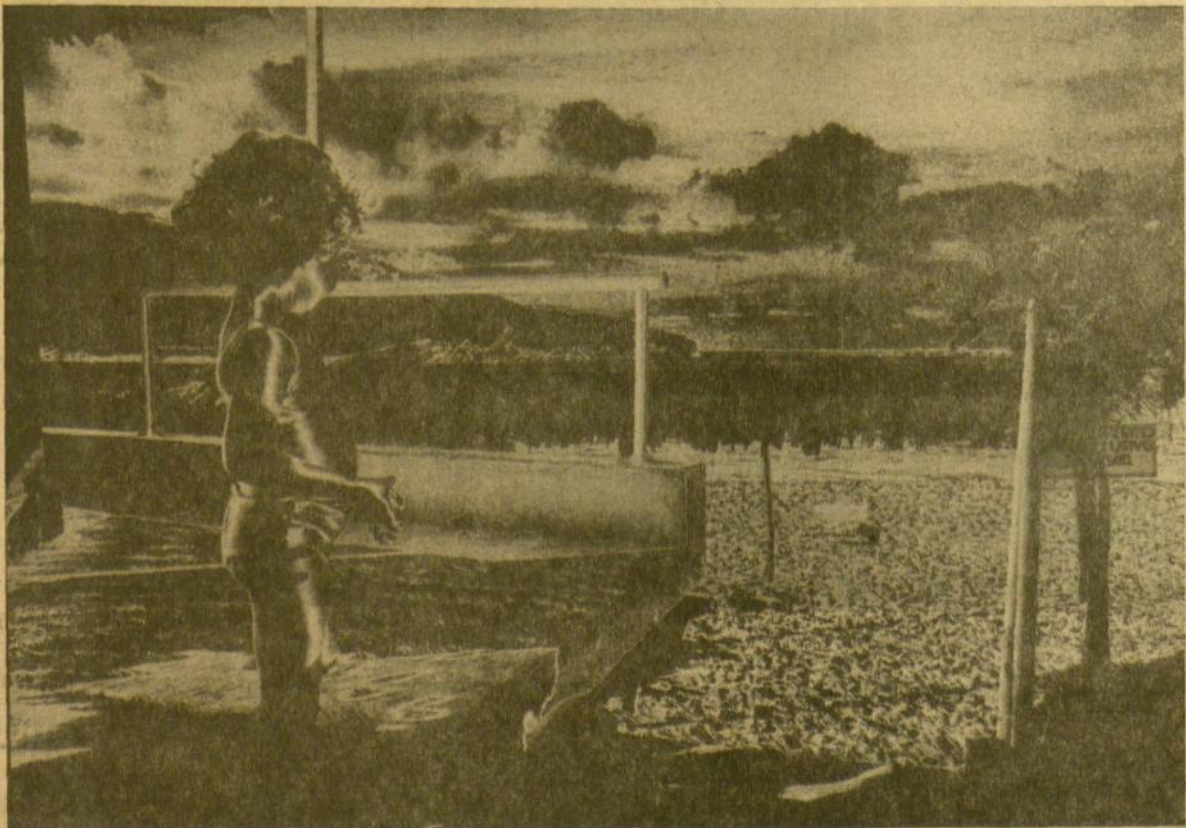
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų.

Naujausi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.

Apkalame aluminijum medines namo dalis.

KOSTAS BUTKUS

Telef. — PProspect 8-2781

Viena iš Algirdo Grigaičio nuotraukų, puošusių "The Chicago Guide" žurnalą š. m. liepos mėn. laidoje.

Algirdo Grigaičio nuotraukos "The Chicago Guide" žurnale

Chicago kultūrinių įvykių programoms skirtas mėnesinis žurnalas "The Chicago Guide" š. m. liepos mėnesyje šėsis didesniu pslapius paskyrė mūsų žymiam nuotraukos menininkui Algirdui Grigaičiui. Kiekvieno mėnesio numeryje šitai atkreipiamas žvilgsnis į vieną kurį, platesnio dėmesio vertą, fotografą. Škoningame žurnale šį kartą skaičiuojama patelkta devynios Algirdo Grigaičio labai būdingos jo nuotraukos. Visa tai sutelkta žurnalo skyriui, pavadintame "The Guide's gallery". Birželio mėnesyje Algirdo Grigaičio nuotraukų paroda buvo ir Šturionio galerijoje, Chicagoje. Jo meniškomis, estetikos ir minties kupinomis nuotraukomis šį kartą yra puošėsi ir lietuviškieji žurnalai, o taipgi ir "Draugo" kultūrinio priedo puslapiai.

SVIETIMAS LIETUVOJE XIX AMŽ. PIRMOJE PUSĖJE

Vilniaus universitete pedagogikos mokslų daktaro laipsnį š. m. birželio 2 d. apgynė Meilutė Julija Lukšienė. Ji ligi šiol buvo Mokyklų mokslinio tyrimo instituto vyresnioji mokslinė bendradarbė. Naujosios pedagogikos daktarės darbo tema: "Lietuvos švietimo istorijos bruožai XIX amž. pirmoje pusėje". Disertacija šiais metais buvo išleista atskira knyga. Tai buvo ilgų ir kruopštaus darba metų vaisius. "Tar. Mokytojas" (birž. 4), paskelbė, kad M. Lukšienės oficialieji oponentai buvo iš Sovietų Sąjungos miestų atvykę — iš Leningrado prof. dr. S. Ganelinas, iš Maskvos — prof. dr. Piskunovas. Iš Vilniaus buvo prof. dr. J. Laužikas. (E.)

LIETUVIŲ FOTOGRAFŲ DARBAI TARP. PARODOJE

Leipzge, R. Vokietijoje, atidarytoje tarptautinėje meninės fotografijos parodoje, kuri keliaus ir po kitus miestus, kraštus, dalyvaus 26 kraštų foto meistrai, atsinešę 35,000 fotografijų. Du aukso medalius laimėjo du lietuviai foto menininkai, vilniečiai M. Baranauskas ir A. Sutkus. Parodoje eksponuojama dvylikos lietuvių fotografų darbai. (E.)

MEDIKŲ SUVAŽIAVIMAS

Siemet Atlantic City įvyko 120-tas Amerikos medikų draugijos AMA suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 32,500 gydytojų ir medicinos studentų. Mokslinės studijos vyko pasiskirsčius į 23 sekcijas. Be kitų dalykų buvo rodomi 35 mediciniški filmai.

• Varšuvos - Vilniaus temos paroda. Vilniuje trečią kartą su grafikos darbų paroda viešėjo, iš Varšuvos atvykęs, Kazimieras Švainauskas. Jis pateikė 30 lakštų — "Varšuva - Vilnius" tema. (ELTA)

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

INTERTRADE EXPRESS CORP. PIRMIAU JŪMS PRANEŠĖ, IR JŪSŲ GIMINĖS TAI PATVIRTINA.

SPECIALŲS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI YRA GERIAUSIA DOVANA SIŪSTI Į LIETUVĄ.

Jais jūsų giminės gali įsigyti, ką jie tik nori, už dalelę reguliarios kainos. Panašiai jei nuvykęs į krautuvę su 100 dol. gautum prekių už 200 dol. ar 300 dol. ar net ir daugiau. Pristatoma į namus per 3 — 4 savaites.

PILNAI GARANTUOTA

Kaina \$2.13 už vieną Specialų Rublį.

VISISKAI JOKIŲ KITŲ PRIMOKĖJIMŲ.

Reikalaukite mūsų NEMOKAMO ILIUSTRUOTO KATALOGO.

Užsakykite Dabar.

Užsakykite Tik Per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Penktas aukštas
New York, N. Y. 10010
Tel. — 982-1530

SVARBU: AUTOMOBILIŲ BUTAI

Imame užsakymus automobiliams ir butams.

Reikalaukite mūsų Specialų Biuletėnų.

Kristaus skelbėjos galvėse

Jau nimo tarpe a siūdo naujas sąjūdas — sąjūdėmas Kristaus mokslu. Bandę marijona, narkotikais, hipių gyvenimą ir niekur vidinės ramybės neadę daugelis naujai dūmė Kristaus mokslu. Atsiranda Amerikoje net mėsagalių, kurios galvėse salėse žina šios skelbia apie Kristaus mokslą kitiems.

Ištekėjusios ir netekėjusios

JAV Sveikatos tarnybos statistikos biuras š. m. liepos 4 d. "Sun-Times" priedas "Parade", netekėjusios moterys ir nevedę vyrai mažiau nervinasi, mažiau baiminasi dėl nervų perdirkimo, mažiau yra varžinami svairio ir galvos skausmų, mažiau turi širdies padidinto plėtimo kain vedėsi. Tačiau statistiniai duomenys rodo, kad vedusieji gyvena ilgiau.

Daugiau moterų direktorių

Atskart daugiau bendrovių direktorių pozicijas parenka

moteris. Pvz. didžioji International Business Machines bendrovė paskyrė direktorė Patricia Roberts Harris, negrą advokatę. Ji taip pat yra direktorė Scott Paper bendrovės ir National banko Washingtonė.

Didžiausia elektros reikmenų bendrovė — Consolidated Edison, New York, prieš keletą savaitių išrinko savo direktorių tarybos nariu Marijoną Salzberger Heistell. Ji yra ir "New York Times" egzektuvo bei direktorių tarybos narė.

Sears Roebuck bendrovė savo direktorių arytą išrinko Eleonorą Sheppard, Virginijos atstovų rūmų narę. Visa eilė stambių bendrovių jau turi moteris savo direktorių taryboje, o daugelis — dar laukia.

Apskaičiuojama kad moterys yra savininkės apie pusės visų JAV bendrovių šėrų ir, jei jos vienžiai veiks, daug moterų praves į bendrovių vedovybę.

• A. Mikšytė, Kauno muzikinio teatro solistė ir dar keli menininkai š. m. gegužės mėn. koncertavo Lenkijoje — Varšuvoje, Vroclave (buv. Breslau), Poznanėje ir kt. miestuose.

Simpoziumas apie pabaltiečius švedijoje

(Atkelta iš 2 pusl.)

tiečių mokslininkų inasą valstybinių mokslų srityje, simpoziumas buvo baigtas pietumis, per kuriuos didysis pabaltiečių draugas prof. Nerman pasidžiaugė pabaltiečių nuveiktais darbais, kuriais visi švedai didžiuojasi. Palinkėjo ir toliau nenuleisti rankų, dirbti ir laukti tos dienos, kada sovietinė okupacija Pabaltyje pasibaigs ir tos trys darbšios ir gabios tautos vėl galės alsuoti laisvę. Profesorius atskiru žodeliu padėkojo Lingui už jo pranešimą apie lietuvių literatūrą, iškeliant tuos du didžiuosius lietuvių rašy-

tojus Šeinių ir Savickį, kuriuos jis asmeninai pažino ir kuriuos su pagarba dažnai prisimena.

G. Ž.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
virš 60 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

GELĖS
Vestuvėms — banketams — laidotuvėms — kitokioms progoms
GUZAS KUS
Beverly Hills Gėlynė
443 W. 68th Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS

INSURED
SAVINGS

Serving the Lithuanian Community
57 years with personal attention
4071 Archer Ave. (West of California Ave.)
Chicago, Illinois 60632 Tel. LA 3-8248

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9800

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345.6
1410 S. 50th Ave., CICERO TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

649 East 162nd Street, South Holland

10821 South Michigan Avenue, Chicago

TEL. — CO 4-2228

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue at Sacramento
Chicago, Ill. 60632 • 847-1140

ASSETS OVER \$155,000,000.
RESERVES OVER \$13,500,000.

OFFICE HOURS Monday, Tuesday, Thursday and Friday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday 9 A.M. to Noon • Wednesday, No Business Transacted

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629. TELEF. 925-5988

Dėmesys viso pasaulio nelaimingiems vaikams

Pasaulyje ypač atsilikusių kraštuose, yra dar labai daug skurdo. Ir nėra didesnės kančios, kaip motinai matyti nuo išbadėjimo nykstantį, ligų piaunamą kūdikį ir neturėti galimybės jam padėti. Tai buvo jautriai suprasdamas pasaulio vadovų ir, įsteigus Jungtines Tautas, buvo sudarytas Jungtinių Tautų Vaikų fondas, sutrumpintai vadinamas — UNICEF. Jo centras yra New Yorke (United Nations Children's Fund).

Kas minutė gimsta po 100 kūdikų

Ši įstaiga skelbia, kad kas pusę minutės atsilikusiame kraštuose gimsta po 100 kūdikų. Dvidešimt iš jų miršta, nesulaukę vienerių metų. Iš likusių 80-ties net 60 savo kūdikystėje neturės reikiamos medicinos globos. Apie 60 proc. iš jų savo svarbiausiais jaunystės metais kentės dėl maisto stokos ir, galimas dalykas, kad dėl to juose atsirastų neapataisomų fizinių ar protinių sužalojimų. Galimybė jiems anksti, be laiko numirti yra nuo 20 iki 40 kartų didesnė negu Europos ar Šiaurės Amerikos vaikams. Iš jų, kurie išgyvens ir pasiekės mokyklinį amžių, tik kiek daugiau kaip pusė galės įžengti į mokyklą, o ir iš jų tik 40 procentų teisingai užbaigti pradžios mokyklą.

Didelė amerikiečių parama

Dėl to tas Jungtinių Tautų vaikų fondas — UNICEF — rodo ypatingą susirūpinimą atsilikusių tautų vaikų likimo pagerinimu. Teikiama pagalba net 112 — kos atsilikusių, pažangos besiekiančių kraštų vaikams. Tos pastangos randa gražiausią atgarsio JAV vaikuose, kurių tarpe susidaro net 3 ir pusę milijono savanorių, einančių nuo durų prie durų ir renkančių aukas tam pasaulio vaikų gelbėjimo fondui — UNICEF. Šio vaikų vajeus metu įstengiama surinkti net 3.250.000 dolerių. Pridedant dar kitas amerikiečių aukas, susidaro vien iš JAV aukų 7.6 milijonų dolerių.

54 milijonai vaikų globai

Bet UNICEF fondas dar turi pajamų iš kitų valstybių, iš Jungt. Tautų turimų lėšų, taip kad per metus gali net 54.5 mil. dolerių panaudoti pasaulio vaikų globai. Tos lėšos panaudojamos mediciniškai pagalbai, maitinimo pagerinimui, ligų sukontroliavimui, švietimui, paruošimui darbams, šeimos ir vaiko globai ir kitai paramai.

Apie vieną Indijos šeimą

Ką to vaikų fondo pagalba reiškia, galime įsitikinti, žvelgdami į Indiją. Tame krašte yra apie 87 milijonai vaikų nuo 1 iki 5 m. amžiaus, kada kūdikio sveikata glėžniausia ir lengviausia bet kokių trūkumų pažeidžiama. Imkime vieną iš tokių šeimų Yelliyur kaime. Šeima turi kelis akurus žemės ir tai jau nuosakiai "turtinga" šeima. Vyresnieji penki vaikai pradėjo gyvenimą itin sunkiose sąlygose. Jie liguisti, mažo ūgio, neatrodė, kad jie, pradėję

JUOZAS PRUNSKIS

lankyti kaimo mokyklą, galės ją užbaigti. Iš tikrųjų, net keturi iš jų jau iškrito iš trečio skyriaus.

Geriau buvo jauniausiai mergaitei Laxmi, UNICEF dėka tame kaime buvo įsteigtas priešmokyklinio auklėjimo centras su papildomu maitinimu. Indijoje tai vadinama "balwadi". Dabar ta indė mergaitė Laxmi drauge su kitais mažyčiais žaidžia, dainuoja savo tautos dainas. Kasdieną vienuoliktą valandą gauna pietukus, kur pagrinda būna kukurūzų ir sijos pupų (teikiančių proteinų) mišinys ir dar daržovių. Laxmi dabar auga keliais coliais didesnė už broliukus ir sesutes. Ji yra šviesių akių ir pilna gyvastingumo. Kai už poros metų ji pradės eiti į mokyklą, galės nei kiek neatsilikti nuo kitų.

Išgelbėta mažytė

Imkime kitą Indijos šeimą, kur auga 2 ir pusės metų mergytė Parvathi. Jos kaimelyje nebuvo UNICEFO įsteigto centro. Motina ją maitino įprastu Indijos skurdeivų maistu: kiek turėdavo ryžių ir prieskonių, kartais kaip skanėstą pasukdama ir saldainiuką. Mergytė labai mažai svorio te priaugdavo. Pradėjo silpnai bematyti prietemoje.

Susirūpinusi motina ją nugalbėno į Hyderabadą miestą, maždaug už 20 mylių, kur buvo UNICEF klinika su papildomu maistu. Gydytojas, žvelgęs į mažytės akis, ją tuojau nukreipė į ligoninę — ji kentėjo nuo aštrios vitamino A stokos ir negydoma už keletos savaičių būtų visai apakusi. Gausios UNICEF vitamino A dozės išgelbėjo jos akis.

Aklas našlaitis

Blogiaus buvo su kitu mažu Indijos kūdikiu, vardu Ahmed. Jo motina mirė, jam gimstant. Jo

tėvas, auginęs keletą vaikų, maitino jį buivolo pienu. Kai vaikutis sulaukė metų amžiaus, tėvas pradėjo jį maitinti ryžių koše, nes buivolo pienas buvo per brangus. Palaipsniui ėmė temti Ahmedo akys. Kai vaikutis buvo dviejų mėnesių, tėvas nuvedė jį pas apylinkės šundaktarį, kuris davė kažkokios moties. Tai nepadėjo.

Pagaliau susirūpinęs tėvas vaikutį nugalbėno į Hyderabadą, esantį už 100 mylių. Didžiumą kelio atliko pėsčiomis. UNICEFO paruoštas gydytojas pastebėjo, kad kai kliniką pasiekė tas berniukas, jau buvo aklas. Nebuvo kaip jį gelbėti. Gydytojas patarė duoti žalių daržovių, kad bent šiaip jo sveikatą pagerintų ir pasiuntė namo. Jei būtų vaikutis gavęs žalių daržovių prieš keletą mėnesių, jo akys būtų buvusios išgelbėtos, bet dabar — jau buvo per vėlu.

Vaiko teisių deklaracija

Sitokie faktai, o jų yra milijonais, verčia Jungtinių Tautų žmones ir visus, kurie myli vaikus ir žmogų, parodyti daugiau rūpestingumo. Prieš 11 metų Jungtinės Tautos priėmė vadinamą Vaiko teisių deklaraciją, skelbiančią, kad žmonija turi vaikui duoti tai, kas yra geriausia.

Bet tai nėra lengva. Apskaičiuojama, kad vien per tuos 11 metų atsilikusiame kraštuose skaičius vaikų, jaunesnių negu 15 m., padaugėjo 257 milijonais ir dabar siekia apie 1,052,000,000. Daugelyje atsilikusių kraštų jie sudaro net apie 40 proc. visų gyventojų, kituose — apie pusę gyventojų. Ir šiame dešimtmetyje jų skaičius, numatoma, padidės 270 milijonais. Išsivysčiusiuose kraštuose per paskutinį dešimtmetį vaikų iki 15 metų atsirado apie 13 milijonų, o šiame dešimtmetyje jų dar priaugs apie 20 milijonų.

Misijų pagalba

Ir atsilikusių kraštų vaikai, jei gautų reikiamą sveikatos priežiūrą, mediciniškai globa, maitinimą, išaugtų į sveikus, naudingus, šviesius žmones, iš savo tarpo duodami daug gabių asmenų. Dėl to UNICEF dūda didesnę pastangą, nes pati organizavimą pagalbos atsilikusių pasaulio vaikų labui. Jau nuo seniau labai daug tokiuose kraštuose padėdavo ir dabar padeda misijų mokyklos, prieglaudos, klinikos, ligoninės. Ta pagalba pasinaudoja daug tūkstančių vaikų. Bet dabar susidaro galimybės globaliniu mastu, įtraukiant visas valstybes ir jų išdus organizuoti pagalbą globos reikalingiems atsilikusių Azijos, Afrikos ir kitų kraštų vaikams. To sąjūdžio centru yra Jungtinių Tautų UNICEF. Amerikoje yra net susidaręs specialus sambūris talkinti UNICEF pastangoms, Tai United States Committee for UNICEF, kurio adresas: 331 E. 38th St., New York, N.Y. 10016.

Jis pasauliui primena, kad metinis Jungt. Tautų vaikų fondo biudžetas yra mažesnis negu pasaulio ginklavinimosi dviejų valandų išlaidos. Trys iš keturių kūdikių pasaulyje gyvena tuose kraštuose, kur kūdikių mirtingumas iki 4 m. amžiaus yra 40 kartų didesnis negu pažangiuose kraštuose. Kiekvieną dieną UNICEF turimos mašinos kartu sudėjus apkeliauja nuotolį maždaug 35 kartus didesnį negu aplink visą pasaulį, taip plačiai jau ta pagalba organizuota.

400 milijonų žmonių turi trachomą

Apie 90 procentų vandens, naudojamo atsilikusiame kraštuose, yra nesaugus sveikatai. Dėka UNICEF pastangų vaikų mirtingumas nuo maliarijos per keliolika metų sumažėjo nuo 3,5 milijono per metus iki vieno milijono. Apie 400 mil. pasaulio gyventojų kenčia dėl trachomos. UNICEF antibiotikų tepalu, tekinuojančiu 5 centus, gali vieną vaiką išgelbėti nuo aklumo. Apie 15 mil. žmonių pasaulyje serga tuberkulioze. Už 25 centus UNICEF parūpina BCG skiepą, kuriais galima net 25 kūdikius išgelbėti nuo džiovos. Pasaulyje yra apie 11 milijonų raupsuotųjų. Už 65 centus UNICEF gali parūpinti sulfono tablečių, kurių gali užtekti vieno raupsuotojo gydymui trejiems metams.

Nuostabūs darbai vaiko globai. Su kiekvienu jūsų širdies suplakimu pasaulyje gimsta 3 nauji kūdikiai; iš jų tik vienas gimsta reikiamoj mediciniškoj priežiūroje. UNICEF padeda paruošti akušeres atsilikusiame kraštuose. Už tą kainą, kuri reikalinga dviem kovos lėktuvams, UNICEF galėtų parūpinti skiepų nuo tuberkuliozės dėl 226 milijonų

Greitlaidiu vasaros vandenys...

Nuotr. V. Mazelio

vaikų. UNICEF yra padėjęs įrengti 14,500 mokyklų, 10,000 labdaros įstaigų, 45,000 sveikatos centrų, 8,000 maitinimo institucijų. UNICEF parūpina vadovėlius, ligoninių reikmenis. UNICEF padėjo paruošti 430,000 vaikų ligų gydytojų, gailestingųjų seserų, akušerių, vaikų globos darbininkų, maitinimo specialistų, sanitarijų darbuotojų, mokytojų ir kito vaikams tarnaujančio personalo.

Šias žinias pateikia UNICEF amerikiečių komiteto informacijų žinyba ir i jas vėta atkreipti dėmesį.

Pasiliko paralyžuota ir negalinti kalbėti. Gydytojai sako, jog reikia laikyti tiesiog stebuklu, kad ji įstengė laimėti diplomą. Su ja nelaimė atsitiko, kai ji 1967 m. drauge su savo vaiku važiavo automobiliu, kuris sugedo ir tada jie įsėdė į mašiną dviejų jaunuolių, piktadaryų. Jos vaiką tie nušėdė, o ją nuskriaudė ir kelis kartus peršovė pamerė. Kulkos suardė smegenų centrą, kontroliuojantį judesius. Mokyklą ji baigė privataus mokytojo padėdama.

JAV studentės Krokuvos universitete

Dvi JAV studentės — Danutė Zukauskytė ir Lola Malek — praeitus mokslo metus praleido Krokuvos universitete. Jos gyveno 6-me aukšte rūmų, kur nebuvo keltuvo. Net 30 mergaičių turėjo naudotis ta pačia prausykla. Jos pasakoja, kad Krokuvos universitete praeitais me-

tais studijavo 18 kitų amerikiečių mergaičių ir 9 vaikinais.

Jos džiaugiasi, kad pirkiniai, jeigu jų galima gauti, būna nebrangūs. Didelis joms džiaugsmas buvo gauti laiškus iš namų. Lenkijoje jos nenorėtų nuolat pasilikti.

Jos žino, kad jų gaunami laišukai buvo cenzūruojami, bet į juos įdėtų dolerių nepavogdavo. Jos pasakoja, kad lenkės studentės gyvena kukliai. Kai kuriuos turi tik po tris sukneles.

Lenkų studentai s'engias amerikietėms prisipiršti, kad vedę galėtų iš Lenkijos emigruoti į JAV-bes.

Mirė JAV iždininkė

JAV iždininkė Andrews Kabis, 54 m. lankydama savo tėvo kapą, gavo širdies ataką ir mirė. Išsautka ugniausių pirmosios pagabos mašina nebeįstengė jos atgaivinti. JAV iždininke ji buvo paskirta 1969 m. geg. 8 d. Ji buvo 33-čia šiame poste.

New Yorke, š. m. birželio mėn. 13 d. įvykusios lietuviškų tarnių popietės progai: prelegentė / kalbininkas Leonardas Dambrūnas su rengėjais, L. et. moterų klubų federacijos valdyba. Iš dešinės: Federacijos pirmininkė V. Jonuškaitė - Leskaitienė, L. Dambrūna, Federacijos vicepir. Vikt. Četėtienė. Stovi iš kairės: Pajauta Skobeikienė, dr. Marija Kregždienė, dr. Jadvyga Vytuvienė, Magdalena Ulenienė, Valerija Šileikienė ir Marija Noreikienė. Nuotraukoje trūksta A. Kazickienės ir G. Žilinskienės. Nuotr. L. Tamošiūčio

Negimusių skerdynės New Yorke

Per pirmus metus, kai tik New Yorke valstija laisviau leido daryti abortus, kaip praneša Associated Press, toje valstijoje buvo nužudyta 165.000 negimusių, taigi maždaug tiek, kiek sudėjus dabar visu gyventojus Šiauliuose ir Panevėžy. Išžudyta tiek, kiek dviejuose stambiuose Lietuvos miestuose gyventojų...

Dauguma tu nužudytųjų buvo iš kitų valstijų, kai laukiančios atvyko į New Yorką tik tam tikslui. Apie 1,518 laukiančiųjų motinų net atvyko iš kitų kraštų. Daugiausia tu abortų buvo įvykdyta New Yorke, mieste ir jis dabar ima virsti negimusiųjų žudy-

mo sostine, nors miestas to negarbingo vardo ir kratosi.

Miesto ligoninėse įvykdyta 26,000 negimusiųjų žudymai, privačių ne pelno tikslais laikomų ligoninių operacijų kambariuose 40,000, o privačiose pelno ligoninėse — 50,000 ir dar 18-je specialiu kliniku — 48.000.

Taigi New Yorke per vienerius metus buvo užgesinta negimusių gyvybių keturis kartus daugiau, negu per eilę metų žuvo amerikiečių Vietname.

Jeigu bus toks žmonių neįtvarumas negimusių žudymui, nereikės labai ilgai laukti, kaip bus pradėta atitinkamais "vaistais"

ar gydymo sulaikymu amžinai užmigdyti ir nepagydomus ligonius, senelius, bepročius, kaip tai buvo pradėję praktikuoti naciai.

Jau dabar, kaip pranešė "Chicago Tribune" Illinois universiteto Lincoln medicinos mokyklos Chicagoje studentai panoro pakeisti vadinamą Hipokrato priešaika, kurioje yra sakiny "saugoti žmogaus gyvybę nuo pat jo pradėjimo". Šis sakiny buvo išimtas iš priesaikos, kurią darė 188 gaunantieji diplomus.

Kaip dideliu žingsniu einama nužmogėjimo keliu! Daugelis gailest. seserų nusiskundžia, kad pasitaiko, jog dar kruta iš išimamas žudomas kūdikis... Stiprėja ir protesto balsai prieš žudymą gyvybių tu, kurie dar negali savęs apginti.

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus sodelyje, Chicagoje, švenčiant muziejaus penkmečio sukaktį. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: V. Krauchunienė, P. Elvienė, L. Tifunienė, E. Mankuvienė ir K. Stoen. Antroje eilėje iš kairės į dešinę: E. Gaučienė, p. Stulpinienė, p. Bačiūnienė, p. MacMaster, p. Stuke, p. Bardienė, p. Ambraziejienė, p. Norbutienė, p. Baltramaitienė, p. Zunas, p. Madsen, p. Zapolienė ir p. Jušienė.